

TRANSCRIPT VAN DE VERGADERING VAN COMMISSIE OMGEVINGSVISIE VAN PROVINCIE UTRECHT
d.d. 3 april 2024

Aanwezigen:

Voorzitter: Mw. O. de Man

Namens het College van GS: Dhr. H. van Essen, Dhr. A. van Schie, Dhr. R. van Muilekom, Mw. M. Sterk

Woordvoerders: Dhr. A. Travaille (PvdD), Dhr. B. van den Dikkenberg (SGP), Dhr. T. Schipper (SP), Dhr. R. Dekker (PvdA), Dhr. K. van Vuuren (BBB), Mw. D. Ghijsels-Kerkhoff (BBB), Mw. M. de Widt (D66), Mw. A. Blekxtoon (Volt), Dhr. W. Limmen (Volt), Mw. S. Kennedy-Doornbos (ChristenUnie), Dhr. E. Peer (VVD), Dhr. V. Janssen (VVD), Mw. M. Hoek (50PLUS), , Mw. M. de Jong (GroenLinks), Mw. M. van de Vooren (GroenLinks), Dhr. A. Draisma (CDA), Dhr. S. Berlijn (UtrechtNu!), Dhr. A. Schaddelee (ChristenUnie).

Van ambtelijke zijde aanwezig: Dhr. F. Kools (commissiegriffier), Dhr. R. van Paridon (commissiesecretaris), Mw. M. Kievits (commissiesecretaris)

Opening en algemeen

1. Opening

De voorzitter: Welkom iedereen in de Statenzaal, we moesten we even verhuizen, want het systeem deed het niet, dus vandaag vanuit de Statenzaal. Welkom mensen online en via de live stream. We hebben een hybride vergadering van de commissie Omgevingsvisie integraal en we hebben vanavond drie uur de tijd. Met vijf besprekpunten, de inventarisatie van de Strategische Lange-termijnagenda, twee statenvoorstellen, het kader voor regionaal programmeren, een delegatie besluit, een memo over de werkwijze en een opwaardering van de fractie van Volt. We werken omdat het dus best een vrij volle agenda is, vanavond met spreektijden. Iedere fractie krijgt negen minuten, GS heeft 39 minuten en interrupties maken onderdeel uit van uw spreektijd. We hebben geen afmeldingen ontvangen en we gaan snel aan de slag want we hebben een drukke agenda.

2. Vaststellen agenda

De voorzitter: Ik wilde overgaan tot het vaststellen van de agenda. Er zijn geen bijzonderheden en geen vragen ontvangen. Kan ik de agenda zo vaststellen? Ja? Dank bij deze, dank u wel.

3. Mededelingen

De voorzitter: Mededelingen, er zijn vanuit het college op dit moment geen mededelingen.

4. Ingekomen stukken OGV/integraal

De voorzitter: Agendapunt 4, ingekomen stukken. Er zijn geen ingekomen stukken.

5. Ingekomen stukken vanuit GS

De voorzitter: Dus we gaan snel door naar het volgende agendapunt, ingekomen stukken vanuit GS. Er zijn schriftelijke vragen gesteld en beantwoord over één ingekomen stuk en één ingekomen stuk is opgewaardeerd en dat staat al op de agenda zoals ik al juist aangaf. Verder zijn er geen agendapunten opgewaardeerd.

6. Vaststellen verslag commissie OGV/integraal

De voorzitter: Agendapunt 6, vaststellen verslag commissie OGV. Er was een opmerking op het verslag, mevrouw De Widt, die is verwerkt, kunnen we het verslag daarmee vaststellen? Ja? Dank u wel.

7. Termijnagenda OGV/integraal en lijst moties

De voorzitter: De termijnagenda OGV integraal en lijst moties, agendapunt 7. Er zijn geen opmerkingen ontvangen.

8. Strategische Lange-termijnagenda PS

De voorzitter: Dus we gaan snel verder naar het volgende agendapunt. Dat is de strategische Lange-termijnagenda van PS en dit is de allereerste keer dat hij in deze commissie komt, die wordt behandeld in alle commissies. En waar hebben we het nu eigenlijk over? Naar aanleiding van de besluitvorming van PS over de adviezen van de werkgroep Stranddagen, zal het presidium twee keer per jaar een voorstel doen voor de strategische Lange-termijnagenda en waarom doen we dit? De strategische Lange-termijnagenda gaat u helpen om focus aan te brengen op onderwerpen die tijd en aandacht verdienen, zodat PS meer in controle komt van de eigen agenda. Ook kan de strategische Lange-termijnagenda de basis bieden om besluitvorming volgens het BOB-model, wat we met elkaar besloten ook te helpen in te richten. De strategische Lange-termijnagenda neemt als uitgangspunt de college agenda, want die hebben we en dan vullen we hem aan en we horen vandaag dus heel graag wat uw mogelijke aanvullingen zijn op die agenda. We hebben wel wat criteria geformuleerd, is het een grote maatschappelijke impact, politieke gevoeligheid, middelen of samenwerking met partners, invloed van onze eigen Staten die we daarop hebben en de timing, komt het wel goed uit op de lange termijn. Dus wat ik wel graag wil doen, ik maak even een rondje en dan wil ik graag inventariseren welke punt u heeft. Het is niet de bedoeling dat u daarmee over in debat met elkaar gaat. Het zijn gewoon per partij, even halen we op. Dit komt allemaal terug in het presidium. En dan maken we op basis daarvan, maken we die lange lijst. Het is ook op bij dit agendapunt ook niet de bedoeling dat er vragen worden gesteld aan PS, maar het zou kunnen zijn dat, ik bedoel GS, excuses. Het kan zijn dat u een verdiepende vraag heeft over wanneer iets op de agenda komt. Die vragen die sta ik wel toe en ik begin daar in de zaal bij de heer Travaille.

De heer Travaille: Dank u wel, voorzitter. Ik heb drie punten die ik graag zou willen toevoegen, maar eerst zou ik u heel graag klein beetje corrigeren. U zei namelijk dat de strategische college agenda het uitgangspunt is voor de Lange-termijnagenda, maar volgens mij hebben vastgesteld dat dat het vertrekpunt is. Het is een detail, maar het is geen uitgangspunt.

De voorzitter: Dat is zeker geen detail en een terechte opmerking. Dank u wel.

De heer Travaille: Dan de drie punten die Partij voor de Dieren graag hier zou willen inbrengen. De eerste is water en bodem sturend. Uitgebreid aan de orde geweest, ook in eerdere commissie bespreking in de OGV.

We willen graag dat dat handen en voeten krijgt, wat betekent dat echt voor ons als provincie? Hoe ziet dat er letterlijk en figuurlijk uit in de ruimte? Dan een tweede punt, in het college akkoord staat natuurinclusief, dat staat centraal in alle ruimtelijke besluiten. We zouden eigenlijk heel goed willen begrijpen, wat betekent dat dan? En niet alleen voor het bouwen, maar vooral ook voor andere aspecten, zoals functie toekenning of de rol van provincie Utrecht. En derde punt, we zouden heel graag zien dat de ruimtelijke doelen eigenlijk helder worden als het gaat om natuur. Dus hoe kunnen we de natuur opgave ook ruimtelijk vertalen naar opgave voor onze commissie?

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Geen aanvullingen.

De voorzitter: Mijnheer Draisma.

De heer Draisma: Goedenavond. In ieder geval voor de Omgevingsvisie zijn een paar dingen die wij wel, als CDA fractie, op de agenda willen graag en dat is het wonen voor ouderen, dus meer doelgroepengerichte benadering in behoefte onderzoeken. Verder vinden wij multifunctioneel bouwen of ruimtegebruik toch wel een belangrijk punt. En verder de plek van voorzieningen in de ruimte en dus scholen, theaters, vaak ook onderbelicht.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Schipper, SP.

De heer Schipper: Voorzitter, ik heb geen aanvulling op Partij voor de Dieren. Kan ik bij aansluiten.

De voorzitter: Wie kan ik het woord geven van de PvdA? Mijnheer Dekker?

De heer Dekker: Dank voorzitter. Ook wij hebben geen verdere aanvullingen voor nu.

De voorzitter: Mijnheer Van Vuuren.

De heer Van Vuuren: Dank u wel, voorzitter. Vanuit BBB zouden we heel graag de kaderstelling voor voedselproductie op deze agenda willen zetten. Mijn collega Ghijssels heeft daar in een eerder Statenvergadering ook al in een debatje met de heer Van Essen over gesproken. Voor heel veel opgaven hebben we in de provincie allerlei kaders opgesteld, van zoveel ruimte vraagt dat. Maar voor voedselproductie hebben we dat eigenlijk niet gedaan. En wat ons betreft zou het goed zijn om daar met elkaar in ieder geval het gesprek ook over aan te gaan en misschien ook wel tot zo'n kaderstelling te komen. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw De Jong, klopt het dat u het woord wil? Ja.

Mevrouw De Jong: Ik heb geen aanvullingen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw De Widt.

Mevrouw De Widt: Dank u wel, voorzitter. Wat ons betreft de herziening van de Omgevingsvisie inclusief de nieuwe Omgevingsverordening.

De voorzitter: Dank u wel. Voor Volt, wie mag het woord zijn? Mevrouw Blekxtoon.

Mevrouw Blekxtoon: Dank, voorzitter. Misschien eerst even een puntje van aandacht vanuit ons. Het was natuurlijk al bekend dat dit naar ons toe zou komen, alleen dit was wel erg kort van tevoren aangekondigd, dus ons verzoek is om dit op de termijnagenda te zetten de volgende keer zodat we iets meer tijd hebben om

voor te bereiden. Dan over de inhoud, we sluiten ons graag aan bij Partij voor de Dieren. En wat betreft wonen, doelgroepgericht benadering ook voor jongeren. Dan hebben wij ook nog circulaire economie en we sluiten ons aan bij D66, herziening van de Omgevingsvisie.

De voorzitter: Dank u wel. ChristenUnie

Mevrouw Kennedy-Doornbos: Dank u wel, voorzitter. Wat ons betreft één punt vanuit OGV voor de strategische Lange-termijnagenda, namelijk bedrijventerreinen. De behoefte, de capaciteit, de revitalisering en het behoud van werkgelegenheid nabij woonkernen. Omdat wij denken dat dat een behoorlijk knelpunt kan zijn de komende tijd.

De voorzitter: Dank u wel. En wie kan ik het woord geven bij de VVD, mijnheer Janssen?

De heer Janssen: Dank u wel, voorzitter. Wat ons betreft, en ik lees het even voor, ik zou graag de werking van de Omgevingswet op de agenda willen, want dat is een nieuw instrument. En wat zijn de nieuwe ervaringen ook met de werking? Ik heb dit allemaal zelf bedacht.

De voorzitter: Mevrouw Hoek.

Mevrouw Hoek: Dank u, voorzitter. 50PLUS heeft eigenlijk wel de opmerking bij de ambitie van tot 2030 60.000 tot 82.000 woningen en daarna nog 15.000 tot 137.000 woningen tot 2042. En daar staat dus dat zowel binnenstedelijk als buitenstedelijk. Ten eerste wil ik, het is net ook al genoemd, het is Wonen en Werken bedrijventerreinen. We moeten er wel aan denken dat als zulke grote wijken gaat bouwen, dat het soms ook wel bedrijventerreinen weer nodig zijn. Anders gaan ze allemaal weer ver ... Nou dat het beter onder de aandacht gebracht wordt.

De voorzitter: Mevrouw Hoek, mag ik u even een korte vraag stellen.

Mevrouw Hoek: Ik ben bij het eerste agendapunt.

De voorzitter: Wij zijn bij de strategische Lange-termijnagenda en de vraag was of u punten wilt meegeven die op die Lange-termijnagenda geplaatst kunnen worden door het presidium.

Mevrouw Hoek: Oké, dan wacht ik wel even dat ik dan zo meteen bij Wonen en Werken kom.

De voorzitter: Helemaal goed. Dank u wel, dank u wel. Dan was dit volgens mij alles wat we hebben opgehaald. Aantekeningen zijn gemaakt. Het presidium zal op grond van al deze aantekeningen die in iedere commissie ... Excuses. Er is nog iemand digitaal aanwezig. Mijnheer Berlijn.

De heer Berlijn: Zeker. Dank u wel. Ik had ook in de chat al even aangekondigd maar dat heeft u misschien nog gemist.

De voorzitter: Excuses.

De heer Berlijn: Geen probleem. We hadden het even met de fractie vanmiddag over gehad, naar aanleiding van het bericht van Vitens, over het nijpende drinkwatertekort. Ook in de omgeving Utrecht en Amersfoort. Nieuwbouwwijken waar waarschijnlijk al die te maken gaan krijgen met tekorten. En we waren een beetje van, is dit nou de juiste commissie om dat te agenderen? Maar gezien de brede welvaart indicatoren die hier ook ter sprake komen, denken wij van wel, dus wij willen dat toch graag hier in het OGV agenderen. Drinkwater.

De voorzitter: Dank u wel, dat was het begrijp ik. Dank u wel. Dan heb ik nu hopelijk echt iedereen gehad. Wat gebeurt er nu mee? Zoals ik al net zei in iedere commissie wordt een rondje gemaakt en het gaat mee terug naar het presidium. Op basis van al deze input wordt een voorstel gedaan aan uw Staten, begin juni. En natuurlijk kunt u dat statenvoorstel ook weer amenderen. Sluit ik hiermee agendapunt 8 af.

9. Rondvraag

De voorzitter: Agendapunt 9, is de rondvraag. Er is geen rondvraag ingediend.

Ter bespreking

10. SV Kader voor Provinciale Programmering Wonen en Werken 2023-2027

De voorzitter: Dan gaan we nu over naar het agendapunt waar mevrouw Hoek zojuist al enthousiast aan begon. Agendapunt 10 het statenvoorstel Kader voor Provinciale Programmering Wonen en Werken 2023-2027. Het is één van de belangrijkste statenvoorstellen die gaan over één van de belangrijkste onderwerpen, namelijk vooral wonen en werken in deze provincie. We streven naar meer woningen en goede werklocaties met voldoende kwaliteit. Om hier invulling aan te geven hebben natuurlijk de Omgevingsvisie en de verordening maar ook dit kader. Eind vorig jaar is gestart met de derde cyclus van het provinciaal programma Wonen en Werken. Via het voorliggende statenvoorstel, stelt u daarvoor een nieuw kader vast. Binnen dat kader stellen GS later een programma Wonen en Werken op, die stellen niet de Staten vast. U heeft afgelopen woensdag ter voorbereiding een informatiesessie gekregen waarbij ik wil aangeven dat ik nogmaals mijn excuses aanbod, dat ik wat te laat was, dat het wat rommelig verliep en dat er misschien wel onvoldoende tijd was om alle vragen die er leven te beantwoorden. Dus we nemen in deze vergadering ook de tijd om dit goed nog een keer door te spreken. Niet alle fracties hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid om nog technische vragen te stellen. Dat was slechts één partij. U krijgt zo dadelijk allen het woord voor vragen aan elkaar en vragen aan GS. De eerste termijn, die geef ik en die is vooral bedoeld voor de oordeelsvorming. Wat vindt u als fractie van de statenvoorstel, wat vindt deze commissie? Ik ga ook een beetje helpen om dat vooral politieke vragen te laten zijn en vooral politiek gesprek. U kunt natuurlijk met elkaar in gesprek door middel van interrupties. GS krijgt dan de gelegenheid om hierop te reageren, maar ook echt specifiek met de vraag van wat nemen ze mee van uw aandachtspunten en wat doen ze daar dan precies mee in het voorstel, hoe geven ze invulling daaraan in het voorstel? Vervolgens is de gelegenheid voor een tweede termijn en daar vraag ik ook in of u overweegt amendementen of moties in te dienen op dit voorstel, zodat we enige doorkijk hebben en dan een klein beetje in de nieuwe werkwijze aan de slag gaan. En dan krijgt GS de gelegenheid om te kijken of daar wat mee kan worden gedaan en wat de reactie is op mogelijke amendementen en moties en ook wel echt de vraag van is dit stuk rijp voor besluitvorming en op wat voor manier gaan we dat behandelen in de Statenvergadering. Omdat mevrouw Hoek eigenlijk al een klein beetje begonnen was, geef ik haar als eerste het woord hierover.

Mevrouw Hoek: Dank u wel, voorzitter. Ik was natuurlijk al begonnen. Dus binnenstedelijk en buitenstedelijk de opdracht of naar onszelf toe van de woningen van 60- tot 82.000 tot 2030 en dan komt er nog eens een keer 15- tot 137.000 woningen tot en met 2040. 50PLUS vraagt zich af, het is vooral buitenstedelijk, aangezien de provincie nu heel driftig bezig is om locaties aan te duiden waar windmolens moeten komen. Hoe knelt dat dan als je dus ook die ambitie hebt om zoveel woningen in hetzelfde gebied te bouwen? En we weten inmiddels dat een windmolen niet te dicht bij bewoning mag komen. Dus hoe verhoudt zich dat tot elkaar en hoe gaan we dat dan verwerken? Is het dan zo nu met de ambitie, maar dan uiteindelijk eerst windmolens plaatsen en dan vervolgens krijgen we het verhaal van, ja dat kan niet meer gebouwd worden want er staan windmolens. En daarnaast is het natuurlijk ook heel belangrijk, want dat zijn echt gigantische aantallen, en de bewoners die daar dan komen, die moeten natuurlijk ook werken en ze kunnen niet allemaal naar de binnenstad van Utrecht om er eventjes iets te noemen. Dus er zal ook voorzieningen bij moeten komen voor

bedrijventerreinen. Dat is natuurlijk nog niet uitgewerkt maar ik maak me nu al aan de voorkant zorgen dat het dan toch niet goed afloopt als we niet heel goed ten opzichte van elkaar uitwerken. Natuurlijk krijgen we alles nog wel weer een keertje om over te besluiten, maar we moeten echt aan de voorkant hier denken van, dit moet goed uitgewerkt worden. Als ik bedenken dat we drie jaar geleden, voorzitter, een besluit hebben genomen middels moties dat de 50 woningen buiten de rode contour, zo toen heette, gebouwd mochten worden en ik noem als voorbeeld toch maar nieuwe Ter Aa, die al 20 jaar bezig waren, uiteindelijk is het besluit genomen. Dan gaat het natuurlijk eerst vanuit de gemeente, moet het naar de provincie om goedgekeurd te worden en nu drie jaar later kunnen eindelijk die 50 woninkjes gebouwd worden. Dus als wij hier 80.000 en 130.000 doen, als dat zo gaat, nou dan beleven wij het niet meer. Dus dan moeten wel ook iets gebeuren aan het hele traject van de plannen maken en uiteindelijk dat de provincie daar nog een klap op moet geven, want dat is de vertragende factor op dit moment, iedere keer opnieuw. Want drie jaar voor 50 woningen, dat is te gek. Dus ik wilde toch wel even aangeven dat we daar heel goed rekening mee moeten houden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Hoek. Dan de VVD, klopt het dat de heer Peer het gedeelte voor wonen doet en de heer Janssen het gedeelte voor werken? Dan geef ik mijnheer Peer het woord.

De heer Peer: Dank voorzitter en dat is geheel correct. U en ik weten het, ook de heer Janssen maar voor de overigen in de zaal, wij hebben gisteren in de fractie een levendige discussie over dit stuk gehad. De afdrank daarvan was positief. Ik kom zo direct op de complimenten en waarom wij als VVD toch een aantal vragen hebben over de uitwerking, waarbij wij nog bezig zijn met een aantal moties en amendementen die wij ook met onze achterban willen afstemmen en aantal gemeenten. Maar ik zal beginnen met de complimenten. Dan begin ik met de transparantie die het college betracht heeft en dat woord transparantie komt ook naar boven in het lezen van de inspraak reacties van de diverse gemeenten. Ook daar blijkt uit dat er een stevig fundament is voor vaststelling van dit kader. Wij hebben ook gemerkt, de voorzitter noemt het zelf ook al, dat er een infosessie is geweest waar we onze vragen hebben kunnen stellen. Dus al met al denk ik dat het een goede voorbereiding is geweest. Nog even terughalen, het coalitieakkoord spreekt zich uit dat er een enorme prioriteit gegeven moet worden aan de woningbouw. Dat blijkt ook in dit stuk. De vraag die dan gesteld kan worden is, als er keuzes gemaakt moeten worden of we niet een stapeling krijgen van voorwaarden die we leggen bij het bouwen van woningen die ook kunnen bijten met het halen van onze doelstellingen. Als wij doelstellingen ten aanzien van betaalbaarheid, doelstellingen ten aanzien van duurzaamheid, als we die stapeling doorzetten dan kunnen we op een moment komen dat wij moeten kiezen tussen minder woningen omdat één of twee doelstellingen niet gehaald worden of toch dan maar bouwen. De VVD wil pleiten voor het feit dat we een nuance inbouwen voor het halen van sommige doelstellingen omdat het halen van de hoeveelheid woningbouw die in dit kader genoemd worden, voor ons essentieel zijn en prioriteit. Wij geven daar zo direct ook een opmerking over in positieve zin.

De voorzitter: Mijnheer Peer, u heeft een interruptie van de heer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, dank. Als woningbouw snel de voorkeur heeft van de VVD, dus snel veel woningen bouwen, hoe pleit dan ... De heer Peer die geeft aan dat de VVD positief kijkt met het stuk, hoe pleit het er dan voor om minder woningen te agenderen dan het kader tot nu toe bevatten en daardoor ook met de uitval van woningen, dus ook minder projecten waarschijnlijk snel tot uitvoering gaan komen. Hoe rijmt dat met de ambitie om snel woningen te bouwen?

De voorzitter: Mijnheer Peer?

De heer Peer: Dat rijmt niet. Zoals het hier voorligt is het natuurlijk een kader met een bandbreedte en wij gaan ervan uit dat wij alles doen om de bovenkant van de bandbreedte te halen en dan halen we wel de hoeveelheid woningen die wij graag zien in Utrecht. Dan missen we nog wel en daar, als u mij dat wil laten

afmaken in mijn pleidooi, dan missen we nog wel volgens ons de implicaties van de spreidingswet. Die zijn nog niet meegenomen hierin en het feit dat er recent moties aangenomen in de Staten die zegt dat er wellicht in Rijnburg te onderzoeken woningbouwlocatie is met nog een flink aantal flexwoningen op korte termijn, geeft aan dat wij wel erg zuinig zijn met de 3.000 daar waar landelijk om 6.000 gevraagd is en de VVD wil in ieder geval nu alvast vragen aan het college om toch uit te spreken naar die 6.000 woningen te gaan.

De voorzitter: Mijnheer Peer, u heeft ook een interruptie van de heer Travaille.

De heer Travaille: Sorry voorzitter, ik dacht dat u zei de heer Van Wijk, ik zat al een beetje rond te kijken, maar u zei de heer Travaille. Mijn interruptie als volgt, ik hoor heel duidelijk, de heer Peer zegt we hebben prioriteit bij veel bouwen, ook als dat dan niet helemaal kan voldoen aan de randvoorwaarden die we daar voor zouden willen stellen. Maar wij zijn een overheid, wij zijn een publieke organisatie die op de bres staat voor vele publieke belangen waarvan woning bouwen één is. Maar we hebben heel veel publieke belangen die wij dienen. Daarom stellen we nou juist die randvoorwaarden. Hoe kan de heer Peer beweren dat die randvoorwaarden dan misschien iets minder belangrijk zijn? En wij gaan toch over al die publieke belangen? We kunnen toch niet zeggen van, dan doen we die andere publieke belangen maar eventjes niet?

De heer Peer: Ja, de heer Travaille, twee antwoorden erop. Ten eerste, wonen is een grondrecht. Het tweede is, politiek is maken van keuzes en de VVD stelt heel helder in de komende jaren dat de woningbouw nog als prioriteit nog boven een aantal andere randvoorwaarden gaat. En natuurlijk gaan we zo hard mogelijk proberen die randvoorwaarden ook in te vullen. En dan heb ik het over betaalbaar, dan heb ik het over duurzaamheid. Maar als dat betekent dat de bouw stopt omdat onze randvoorwaarden op die andere terreinen te zwaar zijn, dan kiest de VVD er op dit moment voor om de kwantiteit van de woningbouw door te laten gaan.

De voorzitter: Mijnheer Peer, u heeft ook nog een interruptie van mevrouw Blekxtoon. Eerst nog even de heer Travaille in de tweede.

De heer Travaille: We hebben ook landelijk hele strenge regels voor woningbouw waar het wel aan moet voldoen en waar je niet mag bouwen of op welke manier je wel en niet mag bouwen. Zegt de VVD daarmee eigenlijk ook, we willen een beetje tornen aan die landelijke regels of zegt de VVD, nee wij blijven wel conform de landelijke regels, eigenlijk de woningbouw in onze provincie organiseren?

De voorzitter: Mijnheer Peer.

De heer Peer: Ik kan in dat opzicht de heer Travaille en overigens ook alle andere collega's geruststellen. Natuurlijk zullen wij ons houden aan landelijke regels, zeker ook aan wettelijk opgelegde regels. Het gaat er om, de regels die in dit stuk aangescherpt worden waar wij op zich voorstander van zijn, laat dat duidelijk zijn mijnheer Travaille, maar zoals daar waar wij praten over dat wij een wettelijke regel hebben dat we in ieder geval streven naar brons met de duurzaamheid van woningbouw, maar al willen versnellen naar zilver op te leggen, specifiek in onze provincie dan zijn we het, als het leidt tot het niet kunnen bouwen van woningen, dan zeggen we bouw ze dan maar in brons.

De voorzitter: Mijnheer Peer, u heeft ook nog een interruptie van mevrouw Blekxtoon, Volt.

Mevrouw Blekxtoon: Dank u, voorzitter. Dan heb ik inderdaad wel een vraag aan de heer Peer. Want de grond is schaars waar je op kunt bouwen dus als je dan die regels gaat loslaten van doelgroepen en grote van woningen, komen er dan grotere woningen, dan hebben we dus nog minder woningen. Bedoelt u dat? En het andere is, grondstoffen worden schaars, vandaar dat circulair bouwen heel belangrijk is en we moeten ook denken aan duurzaamheid voor de generaties na ons. Hoe ziet u dat dan?

De voorzitter: Mijnheer Peer.

De heer Peer: Ik heb het net ook helemaal niet gehad over dat wij in het programma kleinere woningen of juist grotere woningen, daar heb ik het helemaal niet over gehad. Ik heb het erover gehad dat er in deze kader, in de provincie wordt een stapeling voorgesteld van sommige eisen die in een hele krappe woningmarkt, die bijna stilgevallen is, kan leiden tot nog meer stilstand in woningbouw. En wij vinden, ik zei het net al, het is een grondrecht om te wonen, wij vinden dat je dan wel normaal zit je van er binnen wettelijke kaders moet blijven, maar dat je dan ook kan afstappen van nog scherpere eisen stellen dan die van landelijk al zijn en een prioriteit leggen daar waar wij zeggen, nee die prioriteit moet bij de kwantiteit, bij de bouw van het aantal woningen liggen.

De voorzitter: Was dat het einde van uw betoog?

De heer Peer: Mag ik dan doorgaan met mijn ... Ik heb al de vraag gesteld waarom wij afhaken. Waarom wij 3.000 als maximaal flexwoningen, terwijl we gegeven dat er in Rijnburgpolder wellicht flexwoningen in grote aantallen komen, waarom niet streven naar 6.000? De andere vraag is, wij streven nu naar en dat doen we om landelijk parallel te lopen met richtlijnen, een tekort van twee procent in Utrecht terwijl we vroeger op nul procent zaten. Dat ik denk waarom zouden we dat loslaten? We kunnen nog steeds zeggen, landelijke richtlijnen kennen we, maar hier willen we juist wel dat schepje erbovenop doen dus we streven naar nul procent tekort. En ik heb nog de opmerking als het gaat om betaalbaarheid, dan is het een comply or explain, een hele goede regel. Veel gemeenten experimenteren al of hebben het al geïmplementeerd met een regel die een vereveningsfonds in het leven roept. Daar waar je niet sociale huur kan of wil bouwen, daar bouw je dan in een duurdere categorie, maar dan rond de gemeente wel bepaalde winsten af. Stopt het in een vereveningsfonds waardoor je ergens anders wel kan komen tot je betaalbaarheid van wonen. Dus dat comply or explain zouden wij graag willen uitgebreid zien met een regiefunctie die wij zo straks toch al krijgen als provincie ook daarin. Voorzitter, ik geloof dat ik het grootste deel gehad heb en anders heb ik wellicht nog een tweede termijn, als ik alles gelezen heb, dank u.

De voorzitter: Mijnheer Janssen.

De heer Janssen: Dan ga ik proberen wat tijd voor die tweede termijn over te houden, want het gaat best snel met de minuten, zit ik mee te kijken. Ik zag de griffier ook al een beetje signalen. Op het onderdeel bedrijventerreinen ook een positieve waardering van de VVD dit keer. We zien ook dat er echt wordt gewerkt, ook aan ruimte geven voor de economie. We hebben daar nog wel een paar vragen bij. De effectiviteit van de OMU in het herstructureringsprogramma. We hebben natuurlijk de eerste tranche al in gang gezet, maar dat was ook een beetje het lager hangend fruit. Als hoe zit dat straks in die tweede en derde tranche, kan het college daarop reflecteren? We zien ook wel een spanning optreden van gemeenten die bedrijven willen uitplaatsen naar een nieuw bedrijventerrein, wat er misschien nog niet is om ruimte te creëren voor woningbouw, hoe gaat het college met die spanning om? Ook omdat bedrijventerreinen moeilijk aangesloten kunnen worden in verband met netcongestie. Specifiek in de U10 zou het misschien een idee zijn om eens te kijken of we een programmaversnelling voor bedrijventerreinen zouden kunnen inrichten, net zoals we dat voor woningbouw hebben en kijken of we provincie en gemeente met elkaar kunnen kijken, kunnen we die transitie naar circulair maar ook gewoon uitplaatsingsruimte creëren? Dat is denken wij belangrijk. Ook goed dat het college een reëel economisch scenario kiest. Tot slot nog één opmerking over het stuk in het algemeen, voorzitter. De termijn waarover besloten wordt, wordt opgerekt. Dus we gaan nu een kaderprogramma Wonen en Werken voor vier jaar vaststellen als ik het goed heb, kan het college nog eens even toelichten wat daar precies het voordeel van is en waarom we dat zouden moeten besluiten? Ik hou het hierbij. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. ChristenUnie, wie kan ik het woord geven? Mevrouw Kennedy.

Mevrouw Kennedy-Doornbos: Dank u wel, voorzitter. Wij kunnen ons goed vinden in deze kaders zoals ze zijn geformuleerd. We vonden wel de reactie van de U10 en de regio Amersfoort, die legde wel de vinger op de zere plek af en toe, maar die reacties zijn ook wel weer goed verwerkt in de kaders. We hebben wel wat zorgen inderdaad over de bedrijventerreinen. We zijn voorstander van het revitaliseren van bedrijventerreinen, van het verduurzamen, vergroenen van bedrijventerreinen, van energieopwekking op bedrijventerreinen. Maar dat gaat blijkbaar ook allemaal ten koste van het kunnen vestigen van bedrijven op bedrijventerreinen, waardoor er dan weer behoefte is aan uitbreiding. En omdat wij het wel heel belangrijk vinden dat werken in de buurt gevestigd is van wonen, ook om het woon-werkverkeer te verminderen en om de woonkernen vitaal te houden, willen we daar nog wel extra aandacht voor. Maar voor de rest kunnen we ons goed vinden in deze kaders.

De voorzitter: Dank u wel. Volt, wie mag ik het woord geven? Mevrouw Blekxtoon.

Mevrouw Blekxtoon: Dank, voorzitter. Wij zijn positief over dat verruimen van die werkingsduur van het kader en tegelijkertijd zouden wij het op prijs stellen als we dan toch nog wat natuurlijke evaluatiemomenten in de tussentijd worden ingepland met PS. Wat betreft dat streefpercentage, willen wij nogmaals bedrukken hoe belangrijk wij het vinden vanuit Volt dat ook jongeren die nu bijvoorbeeld nog bij hun ouders op zolder wonen, daarin een plek krijgen. Uitvoering daarvan is voor ons van cruciaal belang en de betaalbaarheid wordt natuurlijk ook steeds een groter probleem met de stijgende kosten van grondstoffen. Hoe ziet gedeputeerde dit laatste probleem? Het realiseren van de onderkant van de bandbreedte zouden wij toch wel een beetje als falen zien. Waarom gaan wij daaronder zitten? Dat de ophoging van de ambitie naar zilver wordt uitgesteld naar 2026 vinden wij een gemiste kans, echter, we zien ook wel dat het misschien niet anders kan. Daarna wordt het wel belangrijk om dit echt na te komen, wat ons betreft. Dan het laatste punt omtrent wonen. Actueel. Hoe ziet gedeputeerde het nieuws van vandaag dat Vitens mogelijk geen nieuwe drinkwataansluitingen kan realiseren op woningen omdat onttrekkingen niet vergund worden door watertekorten? Die problematiek was bekend, maar werd vandaag nog maar weer eens duidelijk. Ziet u aanleiding om nadere acties te ondernemen en deelt u deze zorgen? Wat dat betreft wonen. Dan werken, de bedrijventerreinen. Op zich vinden wij het logisch om te zien dat er tijdelijk wat meer ruimte nodig is voor de circulariteit en verduurzaming. Onderwerpen waar wij natuurlijk grote voorstander van zijn vanuit Volt. Ook prettig om te horen dat de verdozing niet de bedoeling is in onze mooie provincie en ook die willen we benadrukken en vragen aan de gedeputeerde, hoe kun je zo'n belofte dan waarmaken dat dat niet alsnog gaat gebeuren? En als laatste kijken we uit naar het vervolg van planMER ontwerp van de volgende PPWW. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw De Widt?

Mevrouw De Widt: Dank u wel. Het programmeren voor Wonen en Werken ziet mijn fractie als een enorm belangrijk instrument voor een goed gebruik van ruimte op de langere termijn en wij zijn blij met het instrument en wij zien dat het goed functioneert in onze provincie. In eerdere vergadering heb ik al laten doorschemeren dat mijn fractie geen voorstander is van een langere termijn voor het kader, voor de provinciale programmering voor Wonen en Werken. Op deze domeinen van Wonen en Werken is er best wel veel dynamiek, hoe mensen dat doen en hoe mensen dat willen. En daarom vinden wij het beter om vanuit PS de vinger aan de pols te kunnen houden en dus ieder kader opnieuw vast te stellen. Ik heb de redenering gelezen en begrepen, dat de gemeente graag zien dat de cyclus zo kort mogelijk is. En dat hoeft niet per se op gespannen voet met elkaar te staan. Met dakpansgewijs werken zou best wel tijd gewonnen kunnen worden, je hoeft niet pas met een nieuwe ronde te starten als de evaluatie van de lopende ronde helemaal klaar is. Bovendien zijn er voor gemeenten tussentijd zo snel concessies mogelijk om nieuwe ideeën te kunnen toetsen. Dan wat betreft de cijfers. Voor woningbouw ziet dat er voor dit moment wel goed onderbouwd uit. Maar voor werken, missen we recente inzichten in de ontwikkeling van de arbeidsmarkt en de behoefte aan bedrijventerreinen. Zeker voor kantoorlocaties is het wenselijk om de uitkomst te kennen van het onderzoek

dat nog in de pijplijn zit. College geeft met dit voorstel ook aan, ruimte van PS te willen om één of twee regionale bedrijventerreinen te kunnen aanwijzen. Ook wat dat betreft vindt mijn partij dat PS meer vinger aan de pols moet kunnen houden. Al met al zijn er twee punten waarop D66 voornemens is het voorstel te amenderen. Dat gaat om de werkingsduur van het kader, dat wij niet voor meerdere programma's zouden willen zien. En dat gaat om de ruimte bij voorbaat voor het programmeren van regionale bedrijventerreinen. Ik dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw De Jong? GroenLinks.

Mevrouw De Jong: Dank u wel, voorzitter. Ook ik wil even beginnen met de werkwijze en het proces. Voor degenen die in de vorige periode hier ook zaten, die weten dat we al een flinke tijd te hebben geboekt ten opzichte van de hele methodiek van wat in de provinciale ruimtelijke structuurvisie zat en dat we al veel flexibel in zijn geworden. Daarbij hebben de Staat een stapje teruggedaan want die hebben daar ook intensief met elkaar overleggen, is ook wel volgens de wet dat het college het programma samenstelt en PS het kader. Ik merk een lichte dubbelheid in het stuk, want wordt voorgesteld om het kader voor langere tijd vast te stellen, maar tegelijkertijd wordt er toch ook aangekondigd dat er een mogelijke programmering van kantoorruimte wordt toegevoegd. Er wordt onderhandeld over het niveau zilver als het gaat over duurzaam bouwen en als de wet Versterking volkshuisvesting wordt aangenomen, dan moeten wij ook iets gaan doen aan de aandachtsgroepen. Dus dat zijn zo al een paar ontwikkelingen waarvan ik denk, hoe ga je dat dan doen als je dat kader voor de volle periode laat gelden? Wij hebben daar even goed als mijn buurvrouw dus aarzelingen bij, maar ik wil de gedeputeerde nog vragen of er iets te verzinnen is wat toch voldoet aan de behoefte om sneller te zijn, maar wat niet direct karakter heeft. Ik vroeg me af of een gedeeltelijke herijking bijvoorbeeld mogelijk is? Met kader zitten we wel helemaal in het hart van de taken van de provincie. Wij vinden het een heel goed stuk, maar toch doet stuk GroenLinks af en toe een beetje pijn. Want de taak van de provincie is toch om te zorgen hoe gaan wij om met de grond die wij met elkaar hebben en hoe gaan wij alle afwegingen maken? Wat ons betreft moeten voorkomen worden dat de provincie volgebouwd wordt met huizen en met bedrijventerreinen. En wij vinden het behoud van natuur in dit verband heel erg belangrijk. Natuurlijk er is woningnood, voordat iemand het gaat roepen, en er moet gebouwd worden. Maar wij staan onverkort achter het standpunt van binnenstedelijk bouwen want uitzonderingen zijn nogal genoeg. Vitaliteitswoningbouw, flexwoningen, kernrandzones, uitzonderingen op de het verstedelingsprincipe in de vorm van maatwerk.

De voorzitter: Mevrouw De Jong? Eén moment, u heeft een interruptie van de heer Peer.

De heer Peer: Mevrouw De Jong, ik hoor u zeggen, natuurlijk er is woningnood, maar als u het zo uitspreekt komt het toch over als een enorme nuancering. Ja, dat hebben we ook wel maar zo belangrijk is dat niet en u gaat eigenlijk ook in dezelfde zin door, ja, wij vinden natuur heel belangrijk en u komt er nog een aantal dingen die u echt belangrijk vindt. En dan heb ik net zoals ik net een aantal keren geïnterrupteerd werd aan u de vraag, als het zo is dat wij moeten kiezen zo direct om 100 woningen te kunnen bouwen, binnen alle richtlijnen die we hebben, binnen het Groen Groeit Mee programma, met een zilveren label erop en u zegt, ik vind toch dat het ten koste van groen gaat. Dan bent u dus bereid, ondanks dat we binnen al die normen en vastgestelde kaders blijven, om dan die woningen niet te bouwen omdat u zegt, och ja we hebben wel woningnood maar dat is maar een maar?

Mevrouw De Jong: Niks maar, zou ik zeggen.

De voorzitter: Mevrouw De Jong.

Mevrouw De Jong: Mijn punt was vooral van dat het mij daar om gaat waar die woningen gebouwd worden en dat ik vrij strikt vast wil houden aan dat dat binnen het bestaan stedelijk gebied gebeurt en in dat dacht ik in

relatie tot natuur. Dus ik relativeer de woningnood niet. Ik zie hem dagelijks om me heen bij kinderen en jonge mensen, dus ik relativeer dat niet. Maar ik kom op voor het langetermijnperspectief en voor het brede perspectief van natuur en daarom benadruk ik dat verstedelingsprincipe. Dus geen relativering.

De heer Peer: Nog één vraag dan. Dit kader geeft ook heel nadrukkelijk aan ... Mag dat, voorzitter?

De voorzitter: U kunt beter even een seintje geven, dan kan ik u netjes het woord geven maar u heeft het woord, mijnheer Peer.

De heer Peer: Dank u, voorzitter. Nog een vraag dan. U zegt, wij vinden ruimte heel belangrijk, 90 procent volgens kaders telling komt binnenstedelijk. 10 procent gaat buiten de stedelijke gebieden. Dat vinden wij al een hele grote grens. Vindt u dat die grens te ver gaat? Want je moet ook, we hebben ook programma's waarin we zeggen we willen landelijke gebieden leefbaar houden.

De voorzitter: Mevrouw De Jong.

Mevrouw De Jong: Ik waak voor alle uitzonderingen die er zijn en ik waak ervoor dat het meer wordt dan het percentage wat het nu is en daar geef ik een signaal voor af.

De voorzitter: Excuses, soms zie ik niet of de microfoon aan is. Mevrouw De Jong heeft een interruptie van mevrouw Ghijsels en die is digitaal aanwezig.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Hallo, ik heb een korte vraag. Ik hoorde mevrouw De Jong ook stellen dat de voorkeur gaat naar binnenstedelijk bouwen en dat is goed te begrijpen vanuit ruimtegebruik. Echter, als je de cijfers erachter kent en die ken ik toevallig, is binnenstedelijk bouwen complexer en vooral veel duurder. Het is onze veronderstelling en volgens mij is dat redelijk gangbaar dat het niet alleen met binnenstedelijk op te lossen is. Hoe ziet u dat? Waar legt u dan de prioriteit?

De voorzitter: Mevrouw De Jong.

Mevrouw De Jong: Dat binnenstedelijk bouwen soms ingewikkelder is, soms zelfs duurder, dat is mij geheel al bekend. Maar dat doet niet af aan mijn pleidooi om dat te doen. En zelfs, dat zou verderop in mijn verhaal zitten, de waarschuwing om veel te veel die mogelijkheid te openen om buiten het stedelijk gebied dingen te plannen, omdat dat de invloed kan hebben dat er niet best wordt gedaan om binnenstedelijk te bouwen. Het is mogelijk. Ik weet, dit kan ingewikkelder zijn, maar het kan en wij moeten het met elkaar willen. Dat is mijn uitgangspunt.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw De Jong. Mevrouw Ghijsels, was dat voldoende?

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Voor nu wel, ik zal dadelijk ook nog even op de inhoud ingaan.

De voorzitter: Mevrouw De Jong, was dit het einde van uw betoog? Of heeft u nog een ...

Mevrouw De Jong: In het geheel niet.

De voorzitter: Een stukje over?

Mevrouw De Jong: Nog een vraag over het programma Wonen, dat zijn de aandachtsgroepen. Ik heb daar ook een technische vraag over gesteld. Ik vind wel jammer dat een beetje zo de reacties, ja daar gaan we wel wat aan doen op het moment dat die wet Versterking volkshuisvesting aan de orde komt. Want ook in de vorige periode heb ik meerdere malen aandacht gevraagd voor wonen voor ouderen en de hele kwestie van de

daklozen. Dus ik hoop, ongeacht hoe de wet Versterking regie volkshuisvesting het vergaat, dat daar iets overkomt. Ik heb begrepen, er wordt ergens Q2 genoemd, ik hoor graag of dat inderdaad een toezegging is. Wat betreft de leefbaarheid, ook een onderwerp van die wet. Wij hebben de aanpak vitale wijken, maar een brede aanpak op leefbaarheid, die kennen wij. Mijziens bij de provincie niet. Ik zou graag GS willen vragen of ze ook daarmee aan de slag aan. Mijn tweede grote punt is, en dat raakt aan het begin van mijn hele verhaal en het gaat over de ruimte en dat gaat over de ruimte voor werken. Eerder in de informatiesessie heb ik gevraagd naar de cijfers van het EIB. Die waren mij niet duidelijk. Ik begreep ook dat er nog andere cijfers komen. Maar wat wel steeds staat, is dat er gekozen is voor de hoge variant. En mijn vraag is natuurlijk, waarom is nou bij die EIB cijfers gekozen voor die hoge variant? En waarom hebben wij geen inzicht in hoe de midden en lage variant eruitziet?

De voorzitter: Mevrouw De Jong, u gaat vrij snel door uw tijd heen, zie ik. Er is een service waarschuwing en dit is een vrij technische vraag.

Mevrouw De Jong: Dat lijkt me geen technische vraag want of je voor de hoge variant kiest, de lage variant, dat lijkt me een politieke vraag. En ik heb er ook vorige week naar gevraagd en antwoord gekregen. Ik wil besluiten met te zeggen dat het kiezen van de hoge variant in onze ogen echt wel leidt tot flinke claims in de richting van bedrijventerreinen. En ik maak me vooral zorgen over die programmering na 2030, welk effect dat zal hebben en dat is ook een vraag aan het college. Welk effect heeft de voorprogrammering na 2030 op het hele ruimtebeslag, want ik zou liever later in het hele gebeuren nog eens kijken van wat er nodig is. Tot zover.

De voorzitter: Fractie van de BBB, wie kan ik het woord geven? Mevrouw Ghijsels, online.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Dank u wel. Allereerst wel complimenten voor het stuk, in de zin dat het echt voldoende ambitie uitspreekt op alle niveaus. En tegelijkertijd missen wij een belangrijk element en dat wordt toch, en dat hoor ik ook aan de discussie dat gaande is, in onze beleving te veel over het hoofd gezien en dat ziet vast op het thema dat al eerder door de VVD ook genoemd is, we hebben de ambitie als provincie en we kunnen dat faciliteren. Maar als de markt in zijn breedste zin des woords, dus woningcorporaties, woningbeleggers, ontwikkelaars vastlopen, dan gebeurt er helemaal niks. En ik zou heel graag van GS of met GS, want misschien leid ik aan beroepsdeformatie, maar horen en bekijken hoe kunnen wij nou zorgen dat die productie op gang komt? En waar doel ik dan op? Waar men zich bijvoorbeeld in vergist, is dat in het verleden hadden we één derde sociaal en eigenlijk werd het sociale deel betaald door twee derde vrije sector, zoals dat vroeger heette en daardoor werden projecten haalbaar. Feitelijk is dat verschoven nu naar twee derde waarbij je kan zeggen, het middeldure huur kan in ieder geval niet meer dat andere stuk compenseren. En tegelijkertijd hebben we dus een forse inflatie. We hebben hogere energiekosten, hogere personeelskosten, hogere bouwkosten en niet te vergeten hogere bouw of niet eens, bouwrente sowieso, financieringsrente. Er wordt steeds minder gebouwd omdat er steeds meer moeite is om projecten haalbaar te krijgen. En dan komt duurzaamheid vanzelfsprekend, is geen helpende factor. En dan wil ik toch ook een keer aangeven dat Nederlandse woningen en de ontwikkelaars feitelijk echt al heel duurzaam produceren. Ze zijn daarin redelijk ambitieus maar laten we niet, in die zin herhaal ik wat VVD zegt, zoveel stapelen dat projecten gewoon niet van de grond komen. Want ik denk dat de nieuwbouwwoningen in groten getale nodig zijn en dat we daarvoor moeten zoeken naar financiële ruimte en ook procedurele ruimte, dat is het tweede punt. Daar heb ik ook al eerder op aangeslagen bij de Omgevingsverordening. Enerzijds willen we ruimte bieden om een woning ontwikkelproces te versnellen anderzijds stapelt het zich toch op met aanvullende ecologische onderzoeken. En het is allemaal logisch, maar we moeten ook zorgen dat we er als overheid niet dusdanig in verslikken dat er dat er niks gerealiseerd wordt of in ieder geval veel te weinig. Daarbij ook doelen dus binnenstedelijk, je zou moeten meenemen, dat is deels wel gebeurd, is per definitie gewoon duurder en daarmee minder haalbaar. Dan over het stuk. Wij zijn geen voorstander van het kader oprekken en het voor lange termijn vast te stellen. Niets is zo dynamisch als de vastgoedmarkt in de breedste zin des woords. En dan heb ik het niet zozeer over de vraagkant, maar ook aan de aanbodkant. Ook voor wat betreft bedrijfsterreinen en kantoren. Heet niet

voor niks een varkenscyclus, het loopt achter de feiten aan. Dat zie je nu ook. Het reageert traag op de markt die dan bijvoorbeeld al veranderd is. Dus wij zouden daar niet voor pleiten. Voor wat betreft bedrijventerreinen, het uitbreiden in de buurt kan wat ons betreft extra aandacht krijgen en ook het revitaliseren van oude bedrijventerreinen omdat het herbestemmen van bedrijventerreinen logisch klinkt, maar in de praktijk ook lastig blijft. Dus dan zou je ze beter opnieuw hernieuwbaar in moeten kunnen zetten. Dan wat wij nog missen. Dat is niet in de laatste plaats, ook aansluitend op de motie die ik bij de laatste Provinciale Staten ingediend heb en die voldoende stemmers heeft meegekregen, laten we ook kijken naar de bestaande voorraad, naar alle gebouwen die een verouderde functie hebben naar grote woonhuizen. Ik mis daar meer creativiteit en meer ruimte in. En daar zijn we ook benieuwd naar of GS toch niet op een bepaalde manier bereid zou zijn om daar naar te kijken. Wij zullen dus komen met een aantal moties, amendementen. Last but not least, vragen wij ook GS toch nog eens heel kritisch te kijken naar de financiële ruimte die er op dit moment gecreëerd is voor de woningbouw met al zijn ambities, want wij denken dat dat echt onvoldoende is. Tot zover.

De voorzitter: Hartelijk dank voor uw bijdrage. De PvdA, mijnheer Dekker.

De heer Dekker: Dank, voorzitter. Vandaag helaas niet het bekende gezicht van de heer Adriani, maar de mijne als eenmalig zijn vervanger en op de onderwerpen als in deze commissie is dat ook even wennen, merk ik. Is iets heel anders dan energie, windmolens en dat soort zaken. Wel een stuk rustiger, dat vind ik wel heel lekker. Als ik de plank dus ergens mislaat voorzitter, vergeef me dan vooral, maar vanuit de fractie heb ik wel verschillende kritische kanttekeningen meegekregen om in deze commissie te bespreken. Bouwen van betaalbare woningen moet zorgvuldig blijven, maar wel echt sneller. Daarvoor is het provinciaal programma Wonen en Werken volgens ons ook een belangrijk middel, maar op het kader is wel wat aan te merken. Om de afgesproken twee derde betaalbare woningen te realiseren is in het PPWW een systeem van comply or explain bedacht voor uitbreidingslocaties en voor binnenstedelijke locaties is er alleen een streven naar twee derde betaalbaar. Terwijl de binnenstedelijke locaties, zo is mij verteld, goed zijn voor 91 procent voor de totale nieuwe woningbouw, dus dat is de grootste groep met kansen voor snelle, nieuwe en betaalbare woningbouw daar waar we het meest kunnen bereiken en daar zijn we het minst streng. Geen comply or explain, maar probeer maar alsjeblieft. En dat vindt de PvdA fractie voor nu onvoldoende. Ook bij binnenstedelijke locaties moet twee derde betaalbaar worden en moet comply or explain een harde eis zijn. Anders komen er nooit genoeg betaalbare woningen. Kort door de bocht, fiks dan maar dat de randvoorwaarden hiervoor gewoon op orde komen. Iets vriendelijker, hoe kunnen het college en gemeente zorgen dat de randvoorwaarden op orde komen en comply or explain ook van toepassing kan worden op binnenstedelijke locaties?

De voorzitter: Mijnheer Dekker, u heeft twee interrupties, de eerste van de heer Peer.

De heer Peer: Ik zal het heel kort houden, vanwege de spreektijd. Als het niet lukt om betaalbaar te bouwen, is dan de optie van de Partij van de Arbeid, dan maar niet bouwen?

De voorzitter: Mijnheer Dekker.

De heer Dekker: Voorzitter, volgens mij moeten wij heel duidelijk hebben voor wie we bouwen. En moeten wij vooral bouwen om te zorgen dat er ook daadwerkelijk, voor zover je van een markt kan spreken, dat er een markt is die ook af wil nemen en volgens mij is er niet genoeg om dan alleen maar dure huizen te gaan bouwen want dan is er ook geen markt.

De voorzitter: Mijnheer Peer?

De heer Peer: Heel kort. Doorstroming?

De voorzitter: Mijnheer Dekker.

De heer Dekker: Voorzitter, doorstroming voor ouderen die geen dure woningen kunnen betalen omdat ze in AOW zitten, is er volgens mij ook niet.

De voorzitter: U had ook nog een interruptie van de heer Van den Dikkenberg. Gaat uw gang.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, de heer Dekker noemde, fiks dan de voorwaarden maar en dan vraag ik, wat mag dat kosten? Moet dan de provincie in dat gat springen en wat mag dat kosten?

De voorzitter: Mijnheer Dekker.

De heer Dekker: Voorzitter, dat is een goeie vraag. Daarom heb ik hem ook nog iets positiever als vraag richting het college gesteld. Hoe kunnen college en gemeente, hoe kunnen die erbij helpen om dit te fikszen? Want het volledige beeld geef ik eerlijk toe, heb ik daar ook niet bij.

De voorzitter: Dat was uw hele bijdrage? Gaat u verder.

De heer Dekker: Ik heb nog een stukje, voorzitter. Dank u wel. Daarnaast wordt de kwalitatieve opgave aandachtsgroepen, inclusief ouderen, in het kader wel procesmatig genoemd, maar maakt het geen onderdeel uit van het Statenbesluit en dat vinden we best jammer. We doen het voor iedereen, maar de kwalitatieve opgave vraagt ook om kwalitatieve oplossingen. En in het coalitieprogramma staat ook dat we willen versnellen, maar in hoeverre dragen we daaraan bij, bijvoorbeeld met flexwoningen of woningbouwplannen die overal net tussen vallen? In kleinere gemeenten zijn er van die plannen die niet groot genoeg zijn voor de PPWW, maar is er wel sprake van een strookje in de bebouwde kom net buiten de rode contour. En wij zijn als fractie bang dat dit soort plannen eigenlijk ook een beetje tussen wal en schip vallen, dat ze omdat ze te klein zijn voor PPWW, maar wel buiten de rode contour vallen, binnen de bebouwde kom dus binnen bewoond gebied. Dat dat van die plekje zijn waar het vooral heel lang duurt, terwijl er wel mogelijkheden zouden zijn of zouden moeten zijn, hoe kunnen we daar ook versnelling in brengen? Verder in lijn met ook D66, maar als vraag zoals de VVD die gesteld heeft, kan GS ons nog eens uitleggen waarom het verstandig en nodig is om het aanwijzen van regionale bedrijventerreinen van PS naar GS over te dragen? En tot slot worstelt de fractie ook met de weging om het kader voor de PPWW voor drie jaar vast te leggen. We willen heel veel en snel meer woningen, maar ook de beste sturing op de kaders en is dat ook echt door het kader op drie jaar vast te leggen of is dat door een flexibeler in te spelen op de actualiteit en de kaders samen, vast te stellen? Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Dekker. En ik ben compleet vergeten om mevrouw Van de Vooren even het woord nog te geven, want volgens mij was dat nog een bijdrage van GroenLinks die zij wilde geven.

Mevrouw Van de Vooren: Ik heb een punt van orde en dat geeft niks, want ik vond het hier serieus het debat aan werd gegaan. Ik wilde een punt van orde maken over het feit dat er tijdens het betoog van mijn collega GroenLinkser op de chat een onbehoorlijke opmerking wordt gemaakt over GroenLinks en volgens mij is dat niet de manier waarop we met elkaar debatteren. En ik hoop ook niet dat het ergens wordt opgeslagen.

De voorzitter: Ik heb hem niet gezien, maar ik vind het vervelend als u daar ongemakkelijk bij voelt, dus ik zou die dan even na de vergadering moeten lezen om te kijken ... Dit is gewoon niet de bedoeling, dit is een openbare vergadering, laten we alsjeblieft netjes met elkaar omgaan. Ook in de chat, dus hartelijk bedankt dat u mij daarop wijst, want ik had het niet gezien. Dank u. De SP, mijnheer Schipper.

De heer Schipper: Dank, voorzitter. Bij vorige gelegenheden dat we het over dit programma hadden, heb ik al meer meermaals verzucht wat er allemaal aan digitale papierproductie ligt om woningbouw maar vlot te trekken, woondeals, regiodeals, versnelling plannen, bidboeken, convenanten, wat dan niet? Maar wat heeft dat alles ons nou eigenlijk gebracht? Het schiet niet op, ook al door diverse niet ingevulde randvoorwaarden door de Rijk. En zeker die streefcijfers voor wat dan door het leven gaat als betaalbare woningen zijn een stip op een verre horizon. Naast andere beperking is het afhankelijkheid van grondeigenaren en ontwikkelen als dit voortgang zwaar belemmerd. Wonen is wat de SP betreft een grondrecht en zo veel meer, zo niet geheel losgetrokken moeten zijn van de markt. En zolang dat niet zo is, zullen alles vergaderen en papierproductie niet heel veel helpen. Maar wat als de grond nou wel een publiek bezit is of in eigendom van woningbouwcorporaties? Voorzitter, ik was op 23 maart op bezoek bij de SP afdeling Wijk bij Duurstede en die hebben daar een inventarisatie gedaan van alle reeds beschikbare bouwlocaties, zowel binnenstedelijk als daarbuiten, maar waar al jaren sprake is van stilstand. En ze komen tot een totaal van 1.292 potentiële woningen van 406 stuks op grond in het bezit van de gemeente of corporatiewoning. Allemaal binnenstedelijk. En daarnaast nog 356 stuks waar het wachten is op projectontwikkelaars. En dan is er natuurlijk het jarenlange getouwtrek over De Geer III, goed voor zo'n 530 huizen op die uitleglocatie en voor een flink deel gaat het hier om woningen in betaalbare segmenten. Betaalbaar tussen aanhalingstekens. Voorzitter, dat is dan alleen bij Wijk bij Duurstede, maar ook bijvoorbeeld in het Ruimtekwartier in Stichtse vecht wil het niet vlotten met dat betaalbare segment. Middenhuur wordt omgezet naar betaalbare koop, 355.000 euro, en de bouw van exploitatie van sociale huur wordt overgelaten aan commerciële partijen. Dat zijn dus kippenhokken tegen een huur op de liberalisatie grens zonder recht op huurtoeslag en waar de verhuurder ook nog eens minimuminkomenseisen stelt. Sociaal noemen ze dat. En één van die bouwblokken kunnen de ramen niet eens open. Voorzitter, ik breng in herinnering op 21 september 2022 aangenomen motie Echte sociale huur van de SP, waar de Staten destijds GS de opdracht hebben gegeven om voorwaarden te stellen aan nieuw te bouwen sociale huur, waaronder de beschikbaarheid voor de primaire doelgroep, mensen met recht op huurtoeslag, minimaal gemiddeld gebruiksoppervlak en verhuur door corporaties. Maar ook de motie regulier middenhuur is toen aangenomen met de opdracht aan GS om voorwaarden te stellen aan de verhuur van nieuwbouw middenhuur woningen. Maar we zien daar nog erg weinig van terug. En ik verwacht dat naast deze twee voorbeelden nog wel meer te vinden zijn. Voorzitter, kern van dit verhaal is dat de provincie wel van alles opschrijft over de regierol waarin de praktijk toch te veel de oren laat hangen of moet laten hangen naar andere partijen. En aan de uitblijvende rol van het Rijk leef ik mee met het college, maar hoe gaan de gedeputeerden om met wat er al wel kan? Wat gaan ze eraan doen om daarvoor te zorgen dat corporatie wonen en de gemeente wel die sociale huurwoningen in wijk gaan bouwen?

De voorzitter: Mijnheer Schipper, u heeft een interruptie van de heer Van Vuuren.

De heer Van Vuuren: Mevrouw Ghijssels.

De voorzitter: Van mevrouw Ghijssels, dank u mijnheer Van Vuuren.

Mevrouw Ghijssels-Kerkhoff: Toch nog even terug naar woningcorporaties, waarbij de heer Schipper toch een beetje de indruk geeft dat het voor woningcorporaties op dit moment wel allemaal goed haalbaar is. Ik vraag mij af, weet u dat wel zeker? Want als u de huidige rentestand in rekenschap neemt en die zou verdisconteren, dan vindt u vanzelf al waar ook zij klem oplopen en dan zou de enige oplossing zijn, inderdaad rondom niet ten gunste van sociale woningbouw verstrekken, maar iemand betaalt de rekening en dat zou wel eens de gemeente kunnen zijn. En gemeentes hebben nou net toch al zo lastig. Dus hoe ziet u die financiële oplossing?

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Ghijssels. Eén moment, mijnheer schipper, één moment. Mevrouw Ghijssels, het is wel zo gezellig, misschien voor de mensen hier in de zaal als u uw camera aanzet of u moet een technisch probleem hebben. Mijnheer Schipper.

De heer Schipper: Voorzitter, ik heb 16 jaar in de gemeenteraad van Utrecht gezeten en daar was het ook al altijd, corporaties zei van geef ons nou bouwlocaties, maar hier in deze voorbeelden bij Wijk bij Duurstede zijn die bouwlocaties er en zijn ze voor een deel al in handen van wonen en wonen is geen armlastige club. Absoluut niet. Dus ik vraag aan de gedeputeerde, zit die gasten nou op hun huid want ze kunnen daar echt wel van start. Is dat voldoende voor mevrouw Ghijssels?

De voorzitter: Mevrouw Ghijssels?

Mevrouw Ghijssels-Kerkhoff: Ik anticipeerde alleen niet op een specifiek voorbeeld, maar wel op de hoge rentestand, waar ook woningcorporaties heel veel last van hebben. Meer generiek. Maar in dit geval kunt u wellicht gelijk hebben.

De heer Schipper: Oké, ik hoor geen vraag dus ik maak het verder af. Maar wat gaat de gedeputeerde doen om ervoor te zorgen dat ook in Stichtse Vecht wel uitvoering gegeven wordt aan die motie Echte sociale huur? Met andere woorden hoe hard is dit provinciebestuur bereid om echt invulling te geven aan de regierol? Zolang dat vooral beperkt blijft tot woorden, zal dit nieuwe kader, hoe loffelijk ook het streven is dat erin beschreven wordt, niet gaan leiden tot een grotere beschikbaarheid en bereikbaarheid van betaalbare woningen voor de vele woningzoekenden, zijn we bang als SP en ik hoor graag straks reactie van de gedeputeerde.

De voorzitter: Het CDA, mijnheer Draisma.

De heer Draisma: Dank u wel, voorzitter. Eerst toch een compliment voor het college want al met al is het toch een evenwichtig kader wat ons wordt voorgeschoteld en daar zijn we blij mee en we zijn ook blij mee dat we tijdig, ook als Staten en als CDA, onze inbreng kunnen leveren. Het is natuurlijk een lastig verhaal woningbouw, als je alle claims optelt binnen de provincie van mobiliteit, energie, natuur, wonen, dan komen we gewoon ruimte tekort. Dan kunnen we natuurlijk met wonen wel heel erg zitten ook op de aantallen en dat is natuurlijk ook goed, maar het is denk ik ook belangrijk om, wil je op een goede manier met het vraagstuk van die schaarse ruimte omgaan, dat we ook al onze creativiteit moeten aanwenden en ook onze wil om de dingen te realiseren op de plek waar we dat het beste kunnen doen. En dat is denk ik ook het eerste punt van het CDA, dus een heel goed behoefteonderzoek daarin. Daarin zie je een forse vraag komende jaren, ieder geval tot 2030 en dan nog een stuk verder toenemend en dan redelijk constant blijvend. Alleen als we daarvoor gaan bouwen, die vraag is natuurlijk een bulkbegrip. We hebben te maken bijvoorbeeld in de provincie met dubbele vergrijzing. Dat betekent dat we ongeveer 40.000 ouderenwoningen moeten bouwen. Voldoen we binnen die kwantiteit, van die 115.000 woningen, worden ook die 40.000 ouderenwoningen gerealiseerd. Zelfde geldt denk ik ook voor jongeren. Dus vraag aan het college is, kunnen we niet nog een stukje meerwaarde of een stukje winst halen door toch wat meer naar de doelgroepen te kijken, zonder daar misschien direct eisen aan te stellen, maar wel te kunnen reflecteren dat als we gaan bouwen, dat we dan wel voor de goede groepen bouwen? Een ander creatief punt is toch wel, wij zijn als CDA aan gedachte gezet, ook wel met die flexwoningen. Nadeel daarvan is ook wel weer een ruimtebeslag terwijl we heel veel recreatiewoningen hier in de provincie hebben en heel veel mensen die zijn in het bezit van recreatiewoningen. Dus enorme schaarste maar er zijn dus ook heel veel mensen die zich wel recreatiewoning kunnen permitteren. Waarom zouden we die recreatiewoningen niet voor 10 jaar vrij kunnen stellen, net als die flexwoningen voor gewoon bewoning, dat we daar ook jongeren in kunnen huisvesten of mensen die een woning nodig hebben? Die uitzonderingsregels zouden we daarop kunnen toepassen en dat zou misschien wel weer een stukje ruimte kunnen besparen van flexwoningen. Ben ik wel benieuwd hoe het college daar tegenaan kijkt. Verder ook multifunctionaliteit. Multifunctioneel bouwen is duurder maar levert wel qua ruimtebeslag en die is ook heel erg schaars, heel veel op. Dus waarom zouden we bijvoorbeeld bij bedrijven, er komt ook meer werk in de provincie, dat moet ook worden geacommodeerd, waarom zou je dat niet kunnen combineren met wonen of met natuur, door bijvoorbeeld die bedrijven te verdiepen en daar weer

daarboven bos of parken aan te leggen? Het is veel, het is wat duurder misschien wel veel duurder dan neerzetten van dozen in het open landschap, maar als je die dozen laat zakken en je zet de natuur op, is het misschien een stukje duurder, maar heb je wel winst en ga je goed om met de ruimte. En dat is wat we een beetje missen in dit programma wat gericht op kwantiteit en hoe krijgen we die creativiteit, en ik hoor de heer Dekker ook al zeggen, creativiteit en dat maatwerk, hoe krijgen we dat wat meer vorm gegeven ook in die in die kaderstelling? Dus dat dat is wel een thema wat ons ook bezighoudt. Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. SGP, mijnheer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, dank u wel. Deze keer heb ik geen technische vraag gesteld, stuk kwam best bekend voor. Het komt eigenlijk ook door het feit dat we, en dan sluit ik een beetje aan bij de heer Schipper, van als je op je kop gaat staan en wat dan ook als provincie, jaarlijks zijn er ongeveer 7.000, 8.000 woningen die erbij gebouwd worden. En de doelstelling van dit college was één en ander te versnellen en tot dusver lijkt het vooral te vertragen, worden er in 2023 7.360 woningen toegevoegd volgens de monitor, terwijl het voornemen was om er 9.700 te bouwen, dus het tekort groeit. En dan zijn we zelf ook debet aan. Daar staat al lang een nul van gerealiseerde woningen en door eigen regelgeving maken we het ook nog eens ingewikkelder om te bouwen. Het gekke is dan ook nog dat we ongeveer 20.000 woningen minder gaan programmeren. En hoe leggen de collegepartijen dat dan uit aan de achterban? Dan stellen we de bandbreedtes in het programma ook nog eens naar beneden bij. En als je dan weet dat er 30 procent uitvalt en daar ook geprogrammeerd wordt op twee procent tekort, dan ben je eigenlijk aan het bouwen voor tekort en je weet dat de bandbreedtes ook niet gerealiseerd worden. Voorzitter, dat is eigenlijk een slecht verhaal in een heel mooi jasje, maar dat is wel verhaal zoals het nu voorligt. Wiskundig programmeren we te weinig, bleek tijdens de infosessie vorige week, maar taalkundig klopte het. Dat is in elk geval wel fijn. Maar in taal kan je niet wonen. Druk me maar netjes uit. De gevraagde besluiten loop ik graag kort langs. Vaststellen van een langere duur vinden we met een oplopend woningtekort en een hele dynamische markt niet verstandig, eigenlijk ook niet wenselijk. We willen dat vaker voorbij zien komen. Dus ik ben ook benieuwd naar het amendement van D66 wat aangekondigd werd, want we vinden het relevant omdat aanpassing gewenst kan zijn tussendoor. Het tweede is het streven naar betaalbaar en sociaal. Laat dat ook daadwerkelijk een streven zijn en niet een blok aan been voor projecten. Iedere woning die we nu kunnen realiseren is winst en zorgt voor dynamiek in de woningmarkt en dus ook ruimte in de woningen die vrijkomen. En laten we als provincie ter gouwen zijn in het sturen op wat er gebouwd wordt. Laten we vooral bepalen waar er gebouwd wordt en wat minder op wat er gebouwd wordt. Voorzitter, dan de toekomst bestendig bouwen. Ga vooral niet in de breedte de onrendabele top ophogen om doelen te halen. En dan lees ik zo'n beslispunt van we gaan naar niveau zilver, dat is heel generiek, over alle thema's die je kan verzinnen rondom toekomstbestendig bouwen moeten we een stapje extra doen. Waarom dagen de gemeenten de ontwikkelaars niet uit, eventueel vanuit de provinciale organisatie om uit te blinken op thema's, zodat je niet generiek naar goud hoeft te schuiven, maar dat je zegt van, we gaan het op thema's doen? En dat kan bijvoorbeeld drinkwater zijn, als het een drinkwater gevoelig gebied is. Dat kan energie zijn, als het in een netcongestiegebied zit en zo kun je uitblinken op verschillende thema's. Maar dan vraagt het beslispunt om in gesprek te gaan om naar niveau zilver te gaan. Dan denk ik van, ja en waarom dan niveau zilver, een NPG van een half is verplicht vanaf 2025 en wij gaan proberen met gemeentes in gesprek te gaan om vanaf 2026 er aan te voldoen. Dat is dat lijkt me een beetje het paard achter de wagen spannen en dan ben ik het met mevrouw Ghijssels eens, de markt gaat wat dat betreft ook veel sneller en verschuift ook veel sneller. Bijvoorbeeld ook de energiedoelen in zilver zijn totaal niet ambitieus als je kijkt bijvoorbeeld naar netcongestie gebieden. En wil je als ontwikkelaar bouwen, dan moet je stapje extra doen om te voorkomen dat je niet kan bouwen. Dus ik zou vooral daar heel vrijblijvend in willen zijn en daar komen wij anders met een amendement in. Voorzitter, dan ook binnenstedelijk groen. We zien ook bijvoorbeeld op klimaatrotatie, dat is wel leuk, dat mijn achtergrond dat toevallig, ik keek naar dat kadertoeekomst en dat bouwen. Dat is niveau zilver, hetzelfde als niveau brons. Dat verschuift niet mee, dat is op meerdere thema's is dat verschil maar heel klein. En als je kijkt naar binnenstedelijk groen, zie je daar wel een verschuiving in. Maar laten we dan ook Groen Groeit Mee de stad

intrekken, zodat die opgave ook beter in te pas is dat het niet alleen een externe opgave is, maar dat je ook gewoon gebruiksgoed met klimaat adaptieve en gebruiksfunctie ook gewoon in de kern en in de ontwikkelingen krijgt. Dan versnelt dat opgave aanzienlijk en zorg je ervoor dat je niet ambities aan stapelen bent. Voorzitter, dan de regionale bedrijfsterrein, sluit ik me bij aan bij de vraag van de VVD, dat is volgens mij vooral iets voor PS om over te beslissen, laten we dat dan ook als PS programmeren. Maar ik zie in ieder geval wel dat er voor Utrecht-West dan ook nog hoop gloort, dus ik ben benieuwd met de reactie van de gedeputeerde daarop of dat ook daadwerkelijk zo is. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Dank u, voorzitter. De provincie Utrecht is de aller, aller, allerbeste plek om te wonen en te werken. Centraal gelegen, genoeg werk, goede voorzieningen, niet te massaal, goed bereikbaar en ook nog een paar groene plekken. Als er in Utrecht heel veel woningen bijkomen dan worden die echt wel verkocht en als we heel veel bedrijventerreinen bijbouwen dan worden die echt wel weer gebruikt. Maar dat gaat ten koste van bewoning en gebruik van bedrijventerreinen op andere gebieden. En het gaat ten koste van de leefomgeving, luchtkwaliteit, de ruimte voor de huidige bewoners en het gaat ten koste van de natuur. Wat wij lezen in het statenvoorstel Kadersprogramma Wonen en Werken is dat provincie Utrecht er weer alles aan gaat doen om de vraag naar woningen en de vraag naar bedrijventerreinen te faciliteren. Zo faciliteren we ook bijvoorbeeld de groei naar autoverkeer al tientallen jaren. U vraagt, wij draaien. Dat is het programma. Iedereen wil dat er meer woning komen in onze regio, maar we willen toch ook zelf strategisch kunnen kiezen hoe onze provincie Utrecht eruit ziet? Dan hoeven toch niet alles maar waar naar behoefte aan is, te faciliteren, maar dan maken we toch zelf onze strategische keuzes? Daarom een aantal specifieke vragen. Allereerste aan PS en GS, moeten we nu echt willen voorzien in al die woonbehoeften en al die werklocaties waar iedereen die in de provincie Utrecht wil wonen of wil werken of kunnen we ook zeggen, we stellen een aantal grenzen aan de groei? Specifiek aan GS, We zien dat de afgelopen jaren de ruimtelijk opgave eigenlijk ...

De voorzitter: Mijnheer Travaille, u heeft een interruptie van de heer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, zou de heer Travaille een aantal voorbeelden van grenzen die die wil stellen aan de groei kunnen geven. Wie mag hier nog wel of niet komen?

De voorzitter: Mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Nee, dat ga ik zeker niet doen. Dat lijkt me hier niet de goede plek. Maar ik durf wel te zeggen dat als wij, waar ik mee begin, als wij meer woningen bouwen, al bouwen we er nog 100.000, al bouwen we er nog 400.000 bij, in Utrecht wil iedereen wonen dus iedereen blijft wel komen. Dus als je de woningbehoefte in beeld brengt, dan kun je tot hele hoge getallen komen. Dat dat is helder. Maar we kunnen niet maar blijven bestemmen voor wonen. We moeten ook een aantal grenzen zelf kiezen voor tot waar we willen gaan, omdat we ook ruimte willen hebben voor al die andere opgaven. CDA noemde daar ook al iets van, we kunnen niet alles maar realiseren wat er gewenst is. We moeten daar zelf een aantal strategische keuzes in maken en alleen maar faciliteren van mobiliteit, automobilititeit dan specifiek of van woningen. Dat is niet te oplossen.

De voorzitter: Mijnheer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, maar dan is dit misschien niet de plaats. Maar kunt u wel een voorbeeldje geven dan van die strategische keuze want roepen van, we moeten strategische keuzes maken om het niet te faciliteren, dat kan. Maar dan heb ik ook graag een voorbeeld van welke keuzes moeten we dan maken met elkaar, dan kunnen we het daarover hebben?

De voorzitter: Mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Prima, mijn tijd loopt nu. Nee, toch niet meer. Die strategische keuze die we moeten maken is dus hoeveel mensen willen we hier huisvesten in onze provincie bijvoorbeeld? Wat hebben wij als provincie nodig, wat past er bij deze provincie? En bijvoorbeeld ook in hoeverre helpt het eigenlijk ons als maatschappij om meer bedrijventerreinen aan te leggen, meer bedrijventerreinen betekent meer bewoners, betekent meer voorzieningen nodig, meer asfalt. Daar hebben we allemaal niet zo heel veel behoefte aan op dit moment, wat Partij voor de Dieren betreft.

De voorzitter: Mijnheer Travaille, u heeft ook nog een interruptie van mevrouw De Widt.

Mevrouw De Widt: Naar mijn idee zijn de strategische keuzes voor de ruimte ontwikkeling van onze provincie vastgelegd in de Omgevingsvisie. Ziet de Partij voor de Dieren dat dan anders? Welke strategische keuzes worden er dan door de Partij voor de Dieren nog meer bedoelt?

De voorzitter: Mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Correct. Maar gelukkig zijn we nu ook bezig of in ieder geval eigenlijk in de aanloop naar een nieuwe Omgevingsvisie. Wij denken dat ook de Omgevingsvisie te veel geënt is op groei om het groeien, in plaats van het streven naar een provincie waarbij leefbaarheid centraal staat.

De voorzitter: De heer Peer heeft ook een interruptie op u, mijnheer Travaille.

De heer Peer: Mijnheer Travaille, het valt mij op, er zijn ook partijen in Nederland die zeggen hetzelfde wat u zegt maar dan over heel Nederland. Schaart zich onder diezelfde partijen?

De voorzitter: Mijnheer Travaille.

De heer Peer: Nederland is vol, u zegt Utrecht is vol.

De heer Travaille: Nee dat zeg ik zeker niet. Een beetje flauwe vraag denk ik om een beetje in een hoekje te scharen met partijen waar Partij voor de Dieren normaliter niet zo graag bij zit. Dat vind ik een beetje flauw. Wat ik wel zeg, is dat we een aantal strategische keuzes moeten maken die gaan over de leefbaarheid van onze provincie en de andere grote maatschappelijke opgaven waar wij voor staan. Een aantal partijen hebben die al genoemd, bijvoorbeeld op het gebied van leefbaarheid, bijvoorbeeld op het gebied van natuur, op het gebied van recreatie. We hebben een provincie die niet groeit, qua oppervlak, maar onze ambities blijven groeien en onze opgaven, die realiseren we op dit moment al niet. Dus om dan te gaan faciliteren, alle woningbehoefte die nodig is, ik denk dat het geen verstandige keuze is. Ik kan vervolgen. De vraag aan GS, we zien dat de afgelopen jaren de ruimtelijke opgave eigenlijk, dit punt wat ik net maakte, op dit moment al geen plek kunnen krijgen. En dat niet alleen, hoe denkt GS dat dan wel te kunnen bieden als we 200.000 extra woningen, 170 hectare werklocaties en een paar nieuwe bedrijventerreinen moeten plaatsen? Worden de opgaven voor natuur, landbouw, extensivering, energie op werk, waterberging en recreatie hierdoor niet gewoon nog veel moeilijker? En voor woningbouw, het is wel een principiële punt, wordt uitgegaan van 30 procent overprogrammering als gevolg van planuitval. Het is waarschijnlijk dat de planuitval zal optreden, als je terugkijkt naar het verleden dan is dat eigenlijk altijd gebeurd. Maar dat geldt natuurlijk ook voor alle andere plannen die we maken, als het gaat om realisatie van natuur bijvoorbeeld. Eigenlijk gelden gewoon voor iedere opgave dat er planuitval is. In hoeverre is die overprogrammering nou eigenlijk exclusief voor woningbouw en waarom doen we dat niet bij de realisatie van bijvoorbeeld natuurgebieden of NNN? Specifiek voor wat betreft de besluitvormingstekst, in het besluit staat bij punt 5 dat GS in gesprek gaat om ambitieniveau op te hogen tot zilver. In het kader zelf, in het stuk wat erachter zit staat dat gestreefd wordt

door ophoging tot zilver of goud. Graag een verduidelijking en misschien moet dat leiden tot een aanpassing van de tekst van de besluit. Een vijfde punt, voor toepassen van comply or explain voor de twee derde betaalbare woningen, sluiten we ons eigenlijk graag aan bij de inzet van de Partij van de Arbeid. Zouden we ook voor willen gaan in plaats van alleen maar streefgetal. Zesde punt, in het coalitieakkoord staat dat natuurinclusief het uitgangspunt is van alle ruimtelijke ontwikkelingen. Een goed dat natuurinclusief nu is opgenomen als kader bij de bouw, maar dat is wel heel erg smal. Ons verzoek is om het ook op te nemen zoals bedoeld in het coalitieakkoord, namelijk natuurinclusief als ruimtelijk uitgangspunt, dus ook bijvoorbeeld bij locatiekeuze, aantallen en type. Dan een vraag over de maatschappelijke meerwaarde van bedrijventerreinen, ik hintte er daar net al even op, in de beantwoording van de technische vragen van ons daarover is alleen aangegeven dat de maatschappelijke meerwaarde van bedrijventerreinen zit in het toekomstig bestendig maken van de werkgelegenheid en het verduurzamen van bedrijventerrein. Dat is wel een wat magere afweging. Ik zou eigenlijk verwachten dat er een afweging ten grondslag ligt die gaat over maatschappelijke meerwaarde van bijvoorbeeld wat wegen meer bedrijven op, ten opzichte van extra mobiliteit, uitstoot, ruimtebeslag, woningbehoefte en andere voorzieningen of misschien wel minder natuur. Zo'n afweging zou ik eigenlijk verwachten bij maatschappelijke afweging. Dat zijn eigenlijk onze punten, voorzitter. Al met al, wat hier ligt, is niet onverwacht. Maar het is wel weer een, u vraagt wij draaien en wij denken dat we daar een andere keus in zouden moeten maken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Travaille. Dan als laatste UtrechtNu!, mijnheer Berlijn.

De heer Berlijn: Voorzitter, ons viel op een term in het stuk, goede stedelijke kwaliteit. Dat doet natuurlijk denken aan de ambitie die de provincie heeft, Gezond Stedelijk Leven, waarvan de definitie is prettig wonen in een schone omgeving met zo min mogelijk overlast. En als we daar dan gaan kijken welke impact dat heeft op de ruimtelijke inrichting is dat ook beschreven en daar staat dan: hoe richt je een omgeving in die gezond en prettig is om in te wonen en te werken en die tegelijkertijd uitnodigt tot bewegen, recreëren, ontspannen en samen zijn. Nou coronatijd heeft ons al geleerd dat het recreatiegebied de provincie Utrecht verre van toereikend is. En eigenlijk een beetje aanhakend op het verhaal van collega Travaille, wij missen de harde keuzes die eigenlijk gemaakt worden. Als we zien dat in 2040 alleen de stad Utrecht al ruim 470.000 inwoners heeft, wat een toename is ten opzichte van afgelopen jaar 2023, 1.000 inwoners per vierkante kilometers komen er bij, dat Utrecht de snelst groeiende provincie is waar ruimte bebouwd gaat worden. Dat inmiddels meer dan 20 procent van onze provincie al bebouwd is. En terwijl het aantal bedrijventerreinen eigenlijk nog achterloopt. De keuzes die gemaakt worden om die ambitie Gezond Stedelijk Leven daadwerkelijk richting en vorm te geven. Onze vraag is dan ook van, welke keuzes worden hier nou expliciet genomen, omdat die ambitie waar te maken of te waarborgen voor onze inwoners? En om de vraag van VVD bijvoorbeeld al beantwoorden van, ja is Utrecht vol? Nee waarschijnlijk niet. Maar de focus op binnenstedelijke bebouwen kan natuurlijk wel impact hebben op het Gezonde Stedelijk Leven van onze inwoners. Dus daar kan je wel kunnen schuiven en keuzes in kunnen maken maar die keuzes zien wij vooralsnog niet terug, onze vraag is welke keuzes gaat GS hierin nemen om die ambitie waar te maken? Dank u wel.

De voorzitter: Hartelijk bedankt, mijnheer Berlijn. Nu een reactie van de gedeputeerde. En wie mag ik als eerste ... U wilt schorsen? Ja natuurlijk. 5-10 minuten, wat heeft u nodig? 8 minuten schorsen hoor ik. Beste mensen, zou u weer terug willen gaan zitten op uw plek. De gesprekken staken en dan heropen ik de vergadering. In reactie op al uw bijdrages, vraag ik het college om het woord te nemen. Ik geef eerst de heer Van Essen het woord, dan de heer Van Muilekom en dan de heer Van Schie. Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Dank, voorzitter. Dank allereerst voor de complimenten voor het kader. Fijn dat je het een goed leesbaar stuk vond en veel ook herkent van de ambities we die eerder heeft vastgelegd in de Omgevingsvisie en ook in het coalitieakkoord. Ik zal een aantal wat meer algemene vragen beantwoorden en

de wat meer ruimtelijke zaken. De heer Van Muilekom alles wat met wonen en realisatie en woningbouw en ambities rond woningbouw te maken heeft. En u raadt het al, de heer Van Schie hetzelfde, maar dan voor werklocaties. De eerste vraag ging over, van mevrouw Hoek, over buitenstedelijke woningbouw in relatie tot de windlocaties. Kan dat elkaar in de weg zitten? Eigenlijk is bij de selectie van de meest kansrijke locaties voor wind al rekening gehouden met mogelijke woningbouw, dus daar is al naar gekeken. Onze verwachting is niet dat daar enorm spanningsveld zit. Kom ik bij de vraag van de VVD, dat gaat over woningbouw. Het percentage twee procent tekort, waarom wordt daarvoor gekozen? Dat is ook gewoon dat we aansluiten bij de landelijke systematiek, zoals ook door het ministerie van BZK wordt gehanteerd. En dat is ook eigenlijk, want hij heeft het idee dat er ook gewoon minder gewilde woongebieden zijn. En om daar leegstand te voorkomen is het ... Wordt het verstandig geacht om met die twee procent te rekenen, wat trouwens over het geheel ook niet met een gigantische impact heeft hoor als je kijkt cijfermatig in de in de programmering. Maar dat is de reden dat we daarvoor hebben gekozen. Dan een vraag die bij veel fracties van ...

De voorzitter: Mijnheer Van Essen, dank u wel. U heeft een interruptie van de heer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, dank. Die verschuiving naar twee procent, die viel wel op omdat we ook eigenlijk te weinig programmeren en om de vraag op te vangen. Wiskundig. Tekstueel klopt het, maar wiskundig programmeren we te weinig woningen. Bouw je dan niet voor een te groter tekort dan die twee procent?

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Voorzitter, dat denk ik niet omdat we ook natuurlijk rekening houden met 30 procent overprogrammering in die zin. Dus dat maakt dat we wel degelijk ook ruimte is voor planuitval. Dus het is niet zo dat als dit programma gerealiseerd wordt, dat dan over de locaties zouden zijn. En ook die 30 procent, daarmee sluiten we aan bij wat het ministerie van ons vraagt.

De voorzitter: Mijnheer Van den Dikkenberg, ik zie dat u nog graag een reactie wil geven.

De heer Van den Dikkenberg: Ja, voorzitter, want die 30 procent en het is niet uitgezocht helaas, zag ik ook in technische vragen, maar misschien ligt het hier in Utrecht wel hoger, en gezien de neergaande lijn in de productie. Maar die 30 procent, als je 130 procent programmeert dan ontvang je dus niet 100 procent van je woningbehoefte. Want als 30 procent van de plannen uit de programmering uitvalt, kom je op 91 procent van je woningen uit. En dat komt best wel precies want dat mis je een gat van 10 procent van de woningen.

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Voorzitter, voor mij is deze discussie, is ook een informatiesessie geweest. En volgens mij is dit, het is niet zozeer dat er sprake is van 30 procent planuitval, het is sprake van 30 procent overprogrammering. Dat is ook wat het Rijk van ons vraagt. Dat is ook wat er is afgesproken en dat klopt dat dan, dat gaat dus niet om 30 procent planuitval, maar 30 gedeeld door 130 procent, dat is waar je dan op ook komt. Maar die 30 procent overprogrammering, dat is wat de minister van alle provincies vraagt. Dat is waar we bij aansluiten.

De voorzitter: Mijnheer Van den Dikkenberg, de laatste keer voor dit debat.

De heer Van den Dikkenberg: Ja, voorzitter, van dit hele debat? Maar die 30 procent werd ons wel verteld namelijk in de infosessie dat 30 procent van de plannen uitviel. Maar als u zegt van die 130 procent dan kom je uiteindelijk 100 procent uit, dan kan ik het sommetje ook weer begrijpen. Als dat de informatie is, maar dan ben ik wel benieuwd naar de uitvalpercentage in provincie Utrecht. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Voorzitter. Het feit dat natuurlijk op dit moment woningbouw in sommige gebieden lastig is, gestagneerd, dat is wel een beeld dat we in heel Nederland zien, het dat is zeker niet alleen in de provincie Utrecht. Maar daar kan misschien collega Van Muilekom daar ook nog wat over zeggen. Dan een onderwerp wat bij velen van u terugkomt, dat is waarom een kader voor meer dan één programmeringsperiode? Wat wij voorstellen hier heeft de kader voor drie programmeringsperiode in deze bestuursperiode. Waarom? En waarom niet zoals we tot nu toe deden voor iedere programmeringsperiode een nieuw kader? Eén, dat is een nadrukkelijke wens, ook vanuit de gemeente, omdat die vragen om een jaarlijkse cyclus. En de ervaring leert, als je iedere keer een nieuw kader moet opstellen, laten vaststellen door uw Staten, dat kost gewoon een paar maanden en de ervaring leert, is ook wel de inschatting dat dan eens per jaar absoluut onhaalbaar is, sterker nog, ervaring leert dat je na anderhalf eigenlijk zelfs één jaar negen maanden richting twee jaar gaat omdat je het anders gewoon niet redt. Dus dat, omdat je ook een nieuw kader Je wil ook even kijken wat moet er dan anders? Dat vraagt ook iets van evaluatie. Dus dat is waarom wij hebben voorgesteld om een kader voor een langere periode waar wij hebben aangegeven, mochten er nou op onderdelen een aangepaste kaderstelling nodig zijn, dus die zegt van, ik noem maar wat, wet regie op de volkshuisvesting komt, wij moeten nog afwegen hoe we dat precies organiseren, kan collega Van Muilekom misschien nog over zeggen, maar stel dat het een onderwerp is waar je zegt, dat vraagt de aanpassing van het kader of stel dat er andere ontwikkelingen zijn, een nieuwe prognose die opeens aanleiding geeft om het kader ergens op bij te stellen. Dan zou je op één element, kunnen we met een veel kortere klap en die kunnen we dat misschien ook al terwijl de vorige periode nog loopt, dat u laten vaststellen. Maar dan heb je niet over een heel nieuw kader en dat is de reden dat dus eigenlijk de consequentie is, als ik misschien mag afmaken voorzitter, als u zegt wij willen voldoende snelheid en dat is wel wat de gemeente nadrukkelijk van ons vragen en dan zou ons advies zijn zoals het voorstel gesteld is, een kader voor meerdere cycli. Als u zegt, ja wij willen echt iedere keer opnieuw dat hele kader vaststellen, dat is de consequentie dat we deze bestuursperiode nog twee cycli in plaats van drie kunnen doen. Dus dat is wel de consequentie en dat lijkt ons minder wenselijk en dat is waarom we het op deze manier aan u hebben voorgesteld.

De voorzitter: U heeft een interruptie van mevrouw Blekxtoon en de heer Draisma. Eerst mevrouw Blekxtoon.

Mevrouw Blekxtoon: Dank, voorzitter. Even vragen over die evaluatie. Ligt dan de bal bij PS om dat aan te vragen of kunnen we natuurlijk evaluatiemoment kiezen?

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Wat we zouden kunnen afspreken, wat we best kunnen toezeggen, er zit natuurlijk altijd enige ... Er is een ontwerpprogramma op een gegeven moment, dat wordt dan ter visie gelegd, wordt met u besproken. Daarna gaan we dan definitief het programma vaststellen. Dat we in die laatste maanden van het vaststellen van een programma, u misschien met een Statenbrief informeren voor de volgende cyclus of wij aanleiding zien om de kader aan te passen of niet, dat we u daar ... Dat is een beetje de dakpansgewijs wat volgens mij, ik geloof D66 voorstelde, maar dat is dan niet een volledige aanpassing van het kader, tenzij u op dat moment stelt van, nou er is dusdanig veel aan de hand, dat vraagt alsnog een heel nieuw kader. Dan kunt u daar natuurlijk op dat moment toe besluiten of dan kunt u ons meegeven. Dat betekent wel dat vanaf dat moment dan er zo'n cyclus langer gaat duren. Dus dat is wat we u mee willen geven. Als u in lijn met wat de gemeentes vragen naar een jaarlijkse cyclus daarmee wil bewegen, dan past een nieuw kader iedere keer gewoon simpelweg niet in de tijd. Maar met zo'n kleine toevoeging, is ons idee dat dat wel werkbaar zou kunnen zijn, maar dan heb je het echt over een kleine toevoeging aan dat kader indien dat nodig is.

De voorzitter: Mevrouw Blekxtoon. Is dat voldoende voor u?

Mevrouw Blekxtoon: Ja, dank voor de toezegging.

De voorzitter: Mijnheer Draisma, gaat het over hetzelfde onderwerp, want ik zag mevrouw De Widt ook en ik weet zeker dat dat ook van hetzelfde ...

De heer Draisma: Nog even nadere vraag, want vind ik wel interessant van, in hoeverre is dat in beton gegoten? Want we krijgen zelf een nieuwe Omgevingsvisie, maar krijgen ook een nieuw kabinet. Rijk vraagt ook nog dingen van ons, dus ik kan me wel voorstellen, kleine aanpassingen, maar stel er komen vanuit het landelijke grote aanpassingen of we krijgen een nieuw inzicht in Omgevingsvisie. Nemen we dat dan ook mee, ook de wat grotere aanpassingen? Laat ik het zo zeggen. Zit een beetje te zoeken in hoeverre dat kader in beton is gegoten of niet?

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: In principe wat wij voorstellen, is een kader voor de rest van deze bestuursperiode. Bij de optie dat als er tussentijds een beperkte wijziging nodig is, dat we daar u voor in positie brengen via een apart statenvoorstel, maar dat een beetje al in de laatste maanden van de cyclus van bijvoorbeeld een eerste of tweede programma vastgesteld wordt. Dat kan. Op moment dat het majeure wijzigingen zijn, dan vraagt het wel echt ook, want kijk, het is niet zo dat dat kader, dat wij dat als college op een donderdagmiddag in elkaar zetten. Dat is iets wat dan ook een heel gesprek heeft, met zich meebrengt, ambtelijk en bestuurlijk met alle regio's. En dat is een op zichzelf, is het vaststellen van het ... En dat kan gewoon simpelweg niet. Dus als gaat een beperkte wijziging waarvan u zegt, nou daar hoeft die hele cyclus ook niet voor plaats te vinden, maar dat is gewoon een statenvoorstel dat u doen toekomen, dan kan het. Maar echt grotere wijzigingen, ik denk dat vraagt ook afstemming met gemeentes met name. En dan, dan kost dat meer tijd. En wij hebben u voorgesteld, wel de jaarlijkse cyclus omdat wij denken dat het wenselijk is, dat ook heel erg nadrukkelijk de oproep krijgen van alle gemeenten op die manier te doen. En met zo'n beperkte wijziging denken wij dat wij voor veel nu te voorziene wellicht wijzigingen, daarmee zouden kunnen opvangen. Mocht het inderdaad toch dusdanig grote wijzigingen nodig zijn dat we met elkaar constateren na de eerste cyclus van, ja, dat was aardig verzonnen, maar de wereld is zo veranderd dat echt een heel nieuw kader vastgesteld moet worden, dan is dat wat het is, maar dan betekent dat wel dat dat veel meer tijd kost. Dus dat is waarom we op deze manier aan u voorleggen. Mocht u, ik hoor best veel fracties hier, horen wij ook, dat u daar vragen over heeft, mocht u zeggen, we willen toch iedere keer in uw kader vaststellen, dan is de consequentie wel meteen dat er nog twee cycli zijn deze bestuursperiode en geen drie. Leuker kan ik het niet maken.

De voorzitter: Mijnheer Draisma, is dat voldoende voor u?

De heer Draisma: Zeker.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw De Widt had nog ook nog een interruptie, mijnheer Van Essen.

Mevrouw De Widt: Dank u wel. Ik hoor de gedeputeerde zeggen dat gemeenten, de regio's hier heel erg op aandringen. Dan denk ik, dat kan, maar wij zitten hier niet voor, u vraagt en wij draaien, we willen ontzettend meedenken met gemeenten en regio's. Natuurlijk, dat doen we de hele tijd, maar we zitten hier ook voor een algemeen provinciaal belang. En dat ligt wat mijn fractie betreft eigenlijk net nog wel een treetje hoger. En zoals ik daar net al aangaf, er zit gewoon een hoop dynamiek op wat er hier gebeurt dus dan zou ik denken, we kunnen nu wel tegen gemeente zeggen, oké we doen dat, we gaan lekker dat kader vaststellen en dan kunnen jullie sneller vooruit. Maar ik ben bang dat ze dan met een dooie mus worden afgescheept omdat ik verwacht dat er in de tussentijd zoveel dingen komen dat we het kader toch opnieuw moeten vaststellen. Dat wij als staat op een gegeven moment gaan vinden dat dat het niet meer houdbaar is, dus vind ik het een

beetje een heilloze weg om daar nu zo in te stappen. U heeft mij in ieder geval nog niet overtuigd. De heer Van Essen heeft mij niet overtuigd. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw De Widt. Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Dat is wel spijtig natuurlijk, maar ik mag mevrouw De Widt altijd graag overtuigen. Misschien één ding, dat is wel voor ons is juist die grote dynamiek ook wel een reden dat een jaarlijkse cyclus ons wel wenselijk lijkt. Denk dat mevrouw De Widt ook doelt op qua of misschien rijksbeleid op dit vlak, dat soort ontwikkelingen. Wij denken dat dit op zich een kader is wat voldoende robuust zou kunnen zijn voor een langere periode. Maar goed, ik heb u ook goed gehoord en ik denk dat ook het debat is wat u onderling met elkaar moet voeren. De consequenties heb ik denk ik duidelijk gemaakt. Dat zou u daarbij mee kunnen wegen. Dan kom ik bij de ... Dan vervolg ik mijn beantwoording. Want dit was van best veel fracties. Is even kijken. GroenLinks, dat was oorspronkelijk een beetje een discussie onderling over binnen- en buitenstedelijke locaties. Voor ons is daar gewoon de Omgevingsvisie en verordening, zijn de leidraad. Dus dat betekent binnenstedelijk zoveel mogelijk benutten en waar nodig ook ruimte geven voor buitenstedelijke woningbouw en bedrijventerreinen. Maar het is wel zo dat iedere cyclus ook begint met een uitvraag bij gemeentes. Ook via de planmonitor, wat zijn alle binnenstedelijke plannen, groot en klein? We hebben natuurlijk ook een programma, portefeuillehouder Van Muilekom, om ook dat soort projecten te stimuleren. Dus het is niet zo dat we in dit programma alleen maar we gaan kijken naar buitenstedelijke locaties. Binnenstedelijk is ook steeds nadrukkelijk het startpunt en we vragen ook naar buitenstedelijk en we streven naar een programma waar die 30 procent extra programmering in zit. Dus dat is uiteindelijk waar we ... Dat doen we omdat we gewoon voldoende woningen willen kunnen bouwen, daar voldoende locaties voor in petto willen hebben. Maar die basisprincipe zijn uiteraard daarbij steeds het uitgangspunt. Even kijken, dan kom ik bij de vraag van de Partij van de Arbeid. Als fracties vragen missen, die gaan collega's beantwoorden, daar kunt u gerust op zijn. Die vraagt naar ook wat kleinere projecten. Strookje net buiten de contour, hoe zorgen dat die niet tussen wal en schip vallen? Mijn indruk is niet dat die tussen wal en schip vallen op dit moment. Er zijn meerdere mogelijkheden ook om dat soort projecten mogelijk te maken. Dat kan gewoon via kleinere uitbreidingen. Als een gemeente meerdere keren een kleine uitbreiding, dan kan dat ook via het programma gewoon lopen, dus dat kan. En er zijn natuurlijk ook een aantal artikelen in onze verordening, bijvoorbeeld op het gebied van kern- en randzone, die ook mogelijk maken om soms gewoon een kleine uitbreiding mogelijk te maken. Daar weten veel gemeentes ook echt wel hun weg in te vinden. Even kijken, dan kom ik nog bij de vraag van over recreatiewoningen van CDA. Kunnen die dan niet, alle recreatiewoningen vrijstellen voor permanente bewoning? Daar is natuurlijk ook gewoon behoefte aan recreatiewoningen in onze provincie. Dus dat zou denk ik een te rigoureuze stap zijn. We zijn natuurlijk wel bezig ook met de aanpak vitale vakantieparken, wel aan het kijken van, wat zijn die vakantieparken die florerend zijn en waar de komende jaren alleen maar meer de recreatieve functie benut kan worden? En wat zijn meer de zeltogende parken waar je misschien ook wel naar transformatie moet denken. Dat laatste die kunnen natuurlijk op sommige locaties, zou dat ook permanent wonen wellicht een optie kunnen zijn. Dus dat is niet iets wat uit beeld is, maar zeker niet zo generiek benut kan worden. Ook omdat er gewoon wel behoefte ook is aan vakantieparken. Dan vraagt CDA ook naar functie combinatie, ook op bedrijventerreinen. Dat is nadrukkelijk ook iets waar we naar streven en waar we ook in de realisatie ook bij gemeentes op aandringen. De SGP, nee, dat was de drie jaar. Daar hebben we weer, dus die was al beantwoord. Komen we bij de Partij voor de Dieren, u had er vrij veel vragen over eigenlijk de groei opgave, al of niet willen faciliteren daarvan. En dan bedoel ik groei in de zin van behoefte aan wonen- en werklocaties. We hebben daar, als het gaat om wonen, echt de Omgevingsvisie als uitgangspunt genomen en die zegt wel de behoefte aan woningen willen we faciliteren, willen we accommoderen, daar willen we ruimte voor bieden met ook rekening houden met planuitval, dus dat is wel de uitgangspunt, ook vanuit de basisprincipes. Kan daarmee in ieder natuurgebied zomaar een woning gebouwd worden? Absoluut niet. We hebben natuurlijk in onze verordening ook allerlei bescherming zitten als het gaat om waardevolle natuur. NNN is echt een heel duidelijk nee, tenzij... principe dus. Maar gelukkig zijn er heel veel andere locaties, ook buitenstedelijk die geen NNN zijn. Dus het is niet zo dat, laten we daar niet ook een soort vals dilemma

schetsen. Er zijn best, ook afgelopen periode, ook uitleglocaties afgesproken met gemeentes en opgenomen in het programma zonder dat dat ten koste gaat van waardevolle natuur. Waarbij de Partij voor de Dieren ook vraagt, die 30 procent overprogrammering, doen we dat daar ook op andere onderwerpen? Dat is geen one size fits all, maar toch om even de parallel te maken, bij de meest kansrijke locaties voor windenergie, hebben we natuurlijk ook gezegd die hebben we niet allemaal nodig, dus daar is ook ruimte in die zin voor planuitval. Ook bij het NNN hebben we natuurlijk op een gegeven moment wel een kaart met, die heten geen zoekgebieden, dat heet anders, term even kwijt, maar waar ook nog wel keuzes in te maken zijn. Dus ik denk als u die discussie lijkt me goed om ook bij het betreffende commissie met de betreffende portefeuillehouder te bespreken wat de adequate aanpak is. Maar beeld dat dat alleen maar voor woon zou zijn, dat wil ik wel bestrijden. Even kijken, natuurinclusief moet ook uitgangspunt zijn bij de ruimtelijke kant. Dat is het ook wel, omdat we ook wel kijken naar bijvoorbeeld de groene verbindingen. Bijvoorbeeld in onze Omgevingsvisie staat natuurlijk ook wel ook groene verbindingzones gepland. Natuur perspectief, soms ook vanuit groene recreatie perspectief. En die wordt natuurlijk wel degelijk meegewogen. Ook bij de wat programma voor Wonen en Werken. Met dat een, ik zeg me wat, het Kromme Rijn gebied zou zeggen, we gaan dit hele Kromme Rijn gebied, van Bunnik tot Wijk bij Duurstede willen we volbouwen, dan zeggen, dat pas nadrukkelijk niet in onze Omgevingsvisie. Daar zullen echt keuzes in gemaakt moeten worden, ook om voldoende ruimte te houden voor groen en voor recreatie.

De voorzitter: Mijnheer Travaille, excuus.

De heer Travaille: Heel fijn om dat te horen voor wat betreft het natuurinclusieve gedeelte. Maar zou het dan niet verstandig zijn om natuurinclusief niet alleen bij het bouwen op te nemen, maar in het tekst ook juist te benoemen als, zoals in coalitieakkoord staat, als uitgangspunt voor alle ruimtelijke keuzes?

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Ik denk dat dat ... Alles in het kader toevoegen. Ik denk niet dat dat wezenlijk heel veel zou verschillen met hoe we dat nu doen. Het is misschien wel, als u zegt dat zouden we toch stevig verankerd willen zien, ik denk iets misschien eerder in de discussie rond de aanpassing Omgevingsvisie zou passen dan in dit kader. Want dit kader, nogmaals hanteren we ook onze huidige visie en verordening. En volgens mij, ik val in de herhaling als ik daar nog meer over zeg, dus laat ik het hierbij houden. Tot slot UtrechtNu! mist harde keuzes. U zegt, wij zijn de snelst groeiende provincie, hoe geven we aan ambitie aan Gezond Stedelijk Leven? Dat zit natuurlijk wel in de keuzes ook in ons zo Omgevingsvisie waarin we wel zeggen, we gaan waar mogelijk voor het benutten van die binnenstedelijke mogelijkheden, waar mogelijk ook bijvoorbeeld voor leegstaande kantoren gebouwen, ook over andere verrommelde gebieden, om die juist te revitaliseren, soms te transformeren en soms ook wat verdichting, zeker rond stationslocaties. Dus dat is nadrukkelijk gericht ook op dat Gezond Stedelijk Leven. Dus dat zit denk ik erg in onze Omgevingsvisie. En als u kijkt, ook naar de programmeringen in de vorige cycli, waar zitten nou de echte hele grote aantallen woningen, dan is dat wel met name ook rond die grotere stationslocaties. En dat is denk ik ruimtelijk meest wenselijk maar daar zit ook vaak de grootste vraag, want er zijn ongelooflijk veel mensen die graag rond station Woerden willen wonen omdat het een fijne plek is. Ik zie daar al een duim omhoog gaan en ook omdat het heel bereikbaar is en ook nog heel dichtbij voorzieningen. Dat zijn magneten en ik denk onze aanpak is er ook echt erop gericht om die te benutten. En waar dat nodig is, ook ruimte te bieden voor andere locaties. Maar de grootste aantallen zitten wel op dat soort locaties en past natuurlijk ook bij de regiopoorten, de metropool poorten. Dat zijn grote woningbouwlocaties, zoals die ook benoemd zijn in onze Omgevingsvisie. Dat daarmee heb ik volgens mij alle vragen die op mijn bordje lagen beantwoord en dan pas ik hem gauw door naar collega Van Muilekom.

De heer Van Muilekom: Dank je wel, voorzitter. Ik begin even met één opmerking, ik zou u graag een erratum willen toesturen. Misschien komt er wel een erratum met meer onderwerpen, maar ik constateer op pagina 16 van het kader dat er een onjuistheid in de tekst is. Ik lees u voor en u krijgt dat nog nader toegestuurd. Dat staat dat bij de grenzen van betaalbaarheid, dat staat in wat sociale huur is, wat middenhuur is en wat betaalbare koop is. Er staat in dat dat wordt vastgeklikt op het moment dat het omgevingsplan wordt vastgesteld. Ik ken projecten waar het omgevingsplan wordt vastgesteld, maar de realisatie twee, drie jaar later het geval is. Wat wij altijd hebben gezegd, het gaat ons om het jaar van realisatie, dus die tekst die wordt aangepast maar het is u niet opgevallen blijkbaar of u was er misschien wel mee eens, maar in ieder geval wel dat ik u dat wil toesturen. Ik probeer een aantal onderwerpen bij elkaar te nemen die meerdere partijen hebben benoemd. Dat gaat over de vertraging. De heer Van den Dikkenberg zei het ook, ik heb niet het idee dat de 8.000 die wij hebben dat het meer is, afgelopen jaar was weer net ietsjes minder en tegelijkertijd willen wij gewoon ambitie houden dat we meer willen. We weten hoe ingewikkeld het is maar we gaan gewoon door en we weten gewoon hoe we de gemeenten moeten ondersteunen in de planvorming met expertise, met capaciteit, met geld en tegelijkertijd zien we ook wat een aantal partijen noemde, dat er veel weerstand is en dat geldt zowel voor de flexwoning, als je iets wil doen, als voor een andere locatie. Maakt bijna niet uit waar, maar mensen gaan door tot aan de Raad van State. En daar hebben wij geen vat op, maar het kost je wel twee à drie jaar. Dus dat is iets wat hopelijk beter gaat als de nieuwe wet Versterking regie volkshuisvesting vastgesteld is, dan wordt het wel iets wat mensen echt ruimte krijgen om hun punt te maken, maar eenmalig. Dan is dat hele lange proces wordt gekort, maar dat is in ieder geval in die wet Versterking regie volkshuisvesting dat daar iets aan gedaan gaat worden. Mevrouw Ghijssels had ook een aantal opmerkingen over tussen de markt en de overheid en wat daar speelde? Herkenbare punten, maar omdat we weten dat de dynamiek in de markt ontzettend groot is, willen we eigenlijk juist dat we jaarlijks het programma weer vaststellen met locaties, omdat locaties afvallen en locaties bij kunnen komen met snelkookpan sessies, willen we ook eigenlijk dat we zorgen dat die die twee derde, die behoefte die er ook echt is dat we die echt vasthouden. Want we kunnen wel bouwen, maar dit is echt een tekort in onze provincie op dit moment. En als je het hebt over de duurzaamheid, ook daarin is het zo dat we dat echt vast willen houden. Toekomstbestendig bouwen, waarover de Partij voor de Dieren over begon. En de formulering is eigenlijk zo dat u heeft een motie ingediend en ondersteund waarin u heeft opgeroepen dat wij in de gesprekken naar gemeenten toe, het gesprek moeten voeren, niet alleen over brons, maar of het ook een hoger niveau kan zijn, zilver of goud. En eigenlijk hebben we in deze tekst gewoon integraal het besluit opgenomen wat u ons heeft opgedragen. Dus het is niet dat we het zelf bedacht hebben. Ik ondersteun het overigens van harte als het meer kan om dat ook te doen en ik heb ook een fractie horen zeggen, kijk wat op welke locatie mogelijk is. Op één locatie kun je meer doen aan iets met energie, andere meer aan circulariteit, ander meer natuurinclusiviteit. Het is een ambitieniveau en men kan daar afhankelijk van de locatie een beetje in spelen. We hebben wel gezegd, brons is voor ons echt de bottom op dit moment, voor de gemeente die dat ook onderschreven hebben, het convenant. Want het is geen eis, het zijn ambities.

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom, u heeft een interruptie van de heer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, het staat er heel absoluut in het in het besluit om GS opdracht te geven om met partners in gesprek te gaan om naar zilver te gaan. Kunnen we dat dan niet beter wijzigen om meer ambitie in het kader te tonen, in het convenant te tonen? Misschien wel goud of platinum of noem nog een mooi materiaal.

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom.

De heer Van Muilekom: Ik denk zoals het er nu in staat, zo is in convenant ook altijd bedoeld. Dus wat mij betreft gaan we dat niet wijzigen, als u dat wel wil dan moet u een actie op ondernemen. Maar ik denk dat de gemeente continu blijven uitdagen om iets aan die toekomstbestendigheid in duurzaamheid te doen, vind ik een hele gezonde. Het punt is nog even wat ook mevrouw Ghijssels aanhaalde en de heer Peer ook, het kost

wel wat als je en die duurzaamheidsambities en die betaalbaarheidsambities wil realiseren. Dat gaat niet vanzelf. Dat kost aan de voorkant ongelooflijk veel investeringsbehoefte. Naast dat wij zelf ook een fonds aan het opbouwen zijn, het klinkt als heel veel, 20-30 miljoen, maar in vele projecten is dat ook weer niet zoveel. 29 februari is een uitvoeringsagenda ondertekend waarin IPO, VNG, NEPROM, Bouwend Nederland, de beleggers, Vereniging Eigen Huis eigenlijk de betaalbaarheid hebben onderschreven en ook die duurzaamheid, maar wel bij het Rijk niet hebben gezegd wij willen daarvoor gaan, maar dan moet u wel als Rijk jaarlijks 3 tot 5 miljard vrijmaken om dit mogelijk te maken. Want ik snap heel goed dat als je dat die randvoorwaarden niet goed geregeld hebt, dan kun je dat ook niet waarmaken. Dus ik vond ons wel een mooi commitment en ik was ook blij dat de mensen bij deze presentatie die aanwezig waren, zeiden van, nou, wij kunnen het onderschrijven, wij hopen ook de nieuwe coalitie.

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom, u heeft een interruptie van de heer Peer.

De heer Peer: Dank u, voorzitter. Mijnheer Van Muilekom, aan u eigenlijk dezelfde vraag die ik net stelde aan een aantal collega-partijen in deze Staten. Wat nou als u moet kiezen als er niet voor zilver gebouwd kan worden, maar wel voor brons? Zegt u dan, dan hoeft er niet gebouwd te worden want we halen onze doelstelling straks niet?

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom.

De heer Van Muilekom: Nee, dat zeg ik niet. Ik zeg dat die betaalbaarheid vind ik zelf ontzettend belangrijk. Die hebben we eigenlijk vastgeklikt, gemeenten, die 30 procent en naar die 67, zal ik dadelijk iets meer over zeggen. Op gebied van duurzaamheid hebben we een convenant waarin de bottom is brons. Op moment als je een project hebt waar je niet waar kunt maken om hoger te doen, de meeste gemeenten onze provincie hebben overigens getekend voor brons, er zijn ook gemeenten die hebben getekend voor goud een aantal, en de gemeenten die getekend hebben voor goud, noem maar even Bunnik, die zit nu ook soms te kijken zo van, kunnen we dat voor 100 procent waarmaken. Dan komt precies op het punt uit wat u ook zegt, maar die zeggen wel, we willen wel het maximum eruit halen. Dus dat is een beetje wel de balans die continu gezocht wordt. Volgens mij moet die ambitie gewoon vasthouden, dat blijven doen. Ik ga even door, voorzitter. De doelgroepen, zijn meerdere partijen die vragen hebben gesteld over doelgroepen. Die krijgen nu ook al de aandacht. Wat wij nu ook al steun geven is naar nieuwe woonconcepten te kijken. Wat wij ook wel in de gesprekken doen met de gemeente van, hebt daar aandacht voor. Het punt is wel dat we nu een onderzoek laten doen door Companen, dat wordt in de, ik hoop volgende maand afgerond. Daar komt echt al die doelgroepen in omvang en beeld. Vanmiddag had ik nog een gesprek met uw 10 gemeenten, uw 16, het zijn er 16, en daar hadden we het ook over hoe gaan we dat doen? Hoe verdelen we op een eerlijke verdeling, fair share, die huisvesting van al die doelgroepen, zijn er volgens mij wel 12, over al die gemeenten. Dat iedereen zijn aandeel daarin wil en durft te nemen. Dat is in de woondeal is dat ook gezegd maar dat is ook op basis van afspraken. Als die wet Versterking regie volkshuisvesting er is, dan wordt dat vastgeklikt. De provincie moet dan een volkshuisvestingsprogramma maken waarin dit geregeld moet zijn en dan is het echt hard vastgeklikt. Waarbij we echt nog wel even moeten afvragen van, ik kijk maar even naar mezelf, heb ik dan dadelijk een IBT-rol voor statushouders en nog 12 andere aandachtsgroepen? Hoe gaan we dat doen met de gemeente? En een spannende daarbij is ook, we hebben nu een profiel provinciaal programma Wonen en Werken en we hebben dadelijk een volkshuisvestingsprogramma. Dus ik wil u heel graag op moment dat die wet ook aangenomen is, is een keer nader goed informeren, hoe gaan die twee opwerken want er zit overlap tussen die twee en dat willen we ook voorkomen dat natuurlijk te veel overlap hebben. Maar als die wet aangenomen is, moeten wij binnen twee jaar dat volgens volkshuisvestingsprogramma hebben. De heer Schippers, de corporaties. Ook een belangrijk onderwerp. Wij hebben eigenlijk de afgelopen jaren steeds vaker echt regulier overleg met corporaties op de volgende manier, dat is als een gemeente soms in discussie is met de corporatie. We hebben in de woondeals, hebben we de corporaties er nadrukkelijk bij betrokken dat zij ook die ambities ambiëren. En terecht hebben de corporaties gezegd, als er sociale huurwoningen gebouwd

moeten worden, dan willen wij het doen. Dat heb ik mezelf op keihard voor gemaakt dat als er sociale huurwoningen gebouwd worden, dat dat kan. In het woondeal staat wel een definitie dat het wel de voorkeur heeft, maar er staat een definitie benoemt dat het ook kan zijn dat het marktpartijen zijn waarbij het dan wel geregeld moet zijn dat voor 20 tot 25 jaar het sociale huurwoning moeten blijven. Ik vind de borging altijd door een corporatie vind ik prettiger, ben ik heel eerlijk in. Maar zo is de afspraak gemaakt in de in de woondeals. RWU, dat zijn de regionale woningbouwcorporatie in het Utrechtse, SWEV in Amersfoort en in de Foodvalley, hebben ook twee keer twee keer per jaar overleg om met hun het gesprek te voeren over hun uitvoering.

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom, u heeft een interruptie van de heer Schipper.

De heer Schipper: Voorzitter, nog even naar dat voorbeeld van wat ik noemde Stichtse Vecht. Daar is een commerciële partij die zegt sociaal te verhuren, maar die dat niet doet. En hoe gaat u daar dan maar mee om, zeg ik via de voorzitter. Een andere is, de vraag die ik had gesteld, wat als corporaties wel de locaties hebben en het geld om te bouwen, maar dat niet doen, wat is dan uw rol? Hoe ziet u dan uw rol?

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom.

De heer Van Muilekom: Het lijkt me niet zo handig om het over heel concrete voorbeelden te hebben. Het punt is wel dat we met alle gemeenten, ook de gemeente die u noemt, het gesprek hebben dat we de voorkeur hebben om de woningen te laten bouwen door de corporaties. Wij kunnen dit op moment niet afdwingen, dus dat is het eerlijke antwoord op dit moment. Het andere vraag was over locaties. We hebben onderling ook tegen elkaar gezegd van, nu is het zo dat we iedere keer met snelkookpanssessies locaties ophalen bij gemeente en als ik u zo hoor dan komen er bepaalde locaties blijkbaar niet vanuit de gemeente boven water, waar de corporaties wel zouden kunnen bouwen, zelfs ook binnenstedelijk. Dat is natuurlijk dood- en doodzonde. Wat wij we wel hebben gezegd, moeten wij zelf meer proactief ook locaties opvoeren bij de gemeente.

De voorzitter: Mijnheer Schipper.

De heer Schipper: Zou het de gedeputeerde helpen, via de voorzitter, als ik dat inventarisatielijstje van Wijk bij Duurstede aan u beschikbaar stel?

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom. Mijnheer Van Muilekom, uw microfoon.

De heer Van Muilekom: Nee, als u de indruk heeft dat daar iets gebeurt en dat moet dan iets zijn tussen de corporatie en de gemeente, dat is niet gebeurd? Als het zo kansrijk is, ik heb dat al opgeschreven, ik bedoel, het is niet dat ik dat laat liggen, maar ik vind in zijn algemeenheid zo ... Wij halen het nu op en wij herdenken soms ook dat we dat er kansrijke locaties zijn als we dat weten dat we zeggen tegen gemeente van, joh moet je het daar niet gaan doen? Maar goed, ik heb uw tip zeker meegegeven. Dank voor de tips. Even, ik ben, ik dacht de heer Draisma had de vraag over de flexwoningen van 3- naar 6.000? De vraag die we als college hebben gekregen van de minister is, wij denken dat het woningtekort in de komende negen jaar geen iets meer dan 9.000 is maar dat is 980.000 woningen. Provincies, zet er even wat woningen bij, want dan komen we uit op dat getal. Ik heb gezien, ook op vragen van de heer Van den Dikkenberg, ik probeer al een paar jaar het van 8.000 naar 9 naar 10.000 te krijgen en dat is in de eerste twee jaar van de woondeals niet gelukt. Dus ik vind ook dat we realistisch moeten zijn over dat we ons stinkende best moeten doen. Als we meer kunnen doen, moeten wij meer doen. Maar ik ga niet zeggen dat we wel eventjes meer reguliere woningen gaan bouwen als die niet nodig is. Wat we wel hebben gekeken dat die flatwoningen nog niet opgenomen waren. De afgelopen jaren zijn er iets van 180 gerealiseerd en wij hebben gezegd van, we gaan voor die 3.000 en we

hebben met de minister gezegd, wij gaan de komende jaren kijken of we het aantal verder kunnen gaan ophogen. Dus dat is het antwoord. Maar wij denken dat die 3.000 afgestemd met de gemeente realistisch is.

De voorzitter: Mijnheer Draisma.

De heer Draisma: Dank u wel, voorzitter. Niet om verdeeldheid in het college te zaaien, maar ik hoor dat er enorme druk is van het Rijk om die flexwoningen te realiseren. Zo'n flexwoning doe je voor in de natuur of op landbouwgrond. In ieder geval vrije grond en voor 10 jaar of 15 jaar, dan moet je ze maar moet je ze maar weer weg zien te krijgen met de bewoners erin. Waarom doe je niet gewoon recreatiewoningen, een bestemming geven en na 10 jaar of 15 jaar maak je weer gewoon een recreatiewoning van? Kan je ze dan niet meetellen ook in de taakstelling van die flexwoningen?

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom.

De heer Van Muilekom: Het onderscheid wat u nu maakt is waar we dat gaan doen. Flexwoningen die kunnen soms ook, vindt dus vaak ook heel goed binnenstedelijk plaats, soms ook aan de randen. En ook bij flexwoningen is iedere keer de discussie van, als de gemeente locatie aanwijst, ik kan zo een aantal aan u vertellen, dat er weer mensen zijn die procedures gaan starten om daar te doen. Waar we wel mee bezig zijn, wat de heer Van Essen net zei, we zijn aan het kijken aan onze recreatieparken, waar we aan het kijken zijn van, wat is de toekomst van deze recreatieparken. Zijn ze toekomstbestendig? Zijn er recreatieparken die verouderd zijn? En dan krijg je de vraag, kunnen we daar die parken omturnen naar de woonfunctie? Daar wonen vaak soms ook mensen, heb je helemaal gelijk in. En dat is wel de vraag, onze recreatieparken liggen vaak ook in of dicht tegen de NNN. Dus je moet je ook afvragen, wil je dan juist op die plek het omturnen echt naar woningbouwlocatie?

De voorzitter: Mijnheer Draisma, interruptie.

De heer Draisma: Kort, voorzitter. Maar die recreatiewoningen, die staan er al. Die overlast bij dat NNN, dat is er al. Misschien als het verhuurd wordt voor vakantiegangers, die zijn misschien luidruchtiger dan gewoon mensen die er wonen. Volgens mij zijn alle eigenaren van recreatiewoningen blij als daar voor 10 jaar of 15 jaar gewoon een reguliere woonbestemming aan kan gegeven worden en zijn ook de bezwaren minder als het over 10-15 jaar weer teruggedraaid wordt naar recreatie.

De voorzitter: Eén moment, mijnheer Van Muilekom.

De heer Van Muilekom: Het punt is, daar waar mensen nu wonen levert het weinig op om die bestemming te geven, want ...

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom.

De heer Van Muilekom: Sorry.

De voorzitter: Dank u wel. Ik wilde heel even op de lijn komen. We hebben nog ongeveer drie kwartier. Het delegatiebesluit moet deze keer echt door want die is vorige keer al doorgeschoven. Daar wil ik graag nog wat tijd voor overhouden. U bent nog bezig met uw beantwoording en de heer Van Schie moet ook nog. Is het enige wat ik wou zeggen. Wilt u kort antwoorden en tot een afronding komen zodat we allemaal even goed op de tijd kunnen leggen. Dank u wel.

De heer Van Muilekom: Sorry mijnheer Draisma, we gaan naar Vitens, naar drinkwater. Mevrouw Blekxtoon, dat is zorgelijk en het is ook zo dat we nu al daar gesprek over voeren met Vitens over nieuwe windlocaties. Er zijn er twee in beeld. Binnenkort is er volgens mij ook een werkbezoek aan Vitens om dit vraagstuk ook echt

aan de orde te stellen. Dus wij nemen, als je het hebt over andere zorgen die woningbouw belet, is drinkwater en netcongestie op dit moment. Dat trekt zeker de aandacht. Mevrouw Ghijsels zat ook over de bestaande voorraad. Ik moet u echt zeggen dat als je het hebt over transformatie van verouderde gebouwen en kantoren is Utrecht jaren koploper geweest. We hebben ontzettend veel gebouwen inmiddels al getransformeerd naar woningbouw. Er gaat, blijven we mee doorgaan. Wat college betreft blijven we ook doorgaan met het opruimen van oude bedrijventerreinen om daar woningbouw te realiseren. We hebben in alle steden zijn we daarmee bezig. Zijn niet de makkelijkste terreinen, maar het geeft wel toekomstwaarde. Dus herstructureringen, transformatie is echt een aandachtspunt. En dan ben ik bijna door mijn vragen heen volgens mij, want ik zit nog even te kijken, volgens mij heb ik ze dan gehad, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik heb nog wel een interruptie van de heer Dekker voor u.

De heer Dekker: Niet zozeer een interruptie, wellicht een herinnering. Ik had nog een vraag gesteld over twee derde comply or explain in het binnenstedelijk gebied en daar wil ik wel echt een antwoord op.

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom.

De heer Van Muilekom: Sorry, mijnheer Dekker van de PvdA dat ik u moet vergeten. Het regel is zo, in de binnenstedelijk geldt ook twee derde moet betaalbaar zijn. Maar dat is niet per locatie, dat is gemiddeld over de locaties die in beeld zijn, dus projectlocaties. Dus het kan best zo zijn dat er locaties zijn die 80 procent of 90 procent hebben, maar dat kan ook best locatie zijn die 30 procent heeft. Maar gemiddeld is die twee derde. Heb je een uitleglocatie buitenstedelijk? Daar hebben we de regel gesteld, als je daar echt met een grote omvang woning gaat bouwen dan willen we vanuit gaan dat het in principe twee derde is. Is dat niet, dan moet de gemeente echt met een goed verhaal komen, waarom dat dat daar niet kan. En tegelijkertijd zeggen we dat, als het dan daar niet lukt dan willen we horen hoe dat percentage wel gehaald wordt op basis van andere locaties in die gemeente. Dus het is per locatie in buitenstedelijk en binnenstedelijk is gemiddeld.

De voorzitter: Mijnheer Dekker.

De heer Dekker: Voorzitter, die snap ik. Dan wil ik ook nog best meegaan in dat het binnenstedelijk een gemiddelde moet zijn. Maar dan is mijn vraag wel, het college stelt heel duidelijk de randvoorwaarden, zijn er niet om comply or explain toe te passen, welke randvoorwaarden zijn dat dan? Maar ook hoe houdt het college of de provincie in oog dat de gemiddelde waarde van binnenstedelijk wel degelijk op twee derde betaalbaar blijft?

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom.

De heer Van Muilekom: Dat is nou juist de reden dat we dat programmeren en ook in beeld willen krijgen bij de gemeente continu wat voor type woningen er gebouwd gaan worden. Dus doordat we continu die productie in beeld willen krijgen en de programmering in beeld willen krijgen, willen we ook het gesprek met de gemeente kunnen voeren op een goeie manier om dat te doen. En vervolgens hebben we ook nog goede monitoringsafspraken nu inmiddels gemaakt, dat we goed kijken wat wordt er nog opgeleverd om te checken of het ook gebeurd is. Dus in die zin, ik denk juist dat we dat elk jaar willen gaan doen, krijgen we er steeds beter vat op om tot goede afspraken daarover te komen.

De voorzitter: Mijnheer Van Schie.

De heer Van Schie: Dank, voorzitter. Laat ik dan ook in beantwoording beginnen bij de vraag die we ook zelf als eerste hebben beantwoord, namelijk hoeveel ruimte hebben we eigenlijk nodig? GroenLinks fractie vroeg erom en welk scenario hebben we dan gebruikt? En waarom is dat nou het hoge EIB scenario en niet een lage

scenario of een midden scenario? Dat komt ook wel een beetje natuurlijk omdat we de afgelopen jaren eigenlijk te weinig hebben kunnen voorzien in de vraag. Gemeentes en regio's, heel erg om vragen, gebruikt het hoge scenario, want dat is het meest realistische scenario. Dus dat is ook de reden dat we daar nu voor hebben gekozen. Ook natuurlijk omdat we voldoende ruimte wilden bieden aan de bedrijventerreinen om uit te kunnen breiden. Dan waren ook diverse vragen die gingen over van, wat doe je nou de bestaande terreinen? Dus dat gaat over intensiveren, dat gaat over vergroenen, over voorzieningen, had mevrouw Hoek ook nog voor de nieuwe- en bestaande terreinen. We hebben natuurlijk aparte programma's voor. De heer Janssen vroeg expliciet ook naar de OMU. Die eerste tranche hebben we nu uitgezet en hebben we dan ook een tweede of een derde tranche nodig en wordt dat niet nog steeds lastiger? Dat weten we natuurlijk nog niet wat de effectiviteit is van de OMU, want dat zijn we nu aan het onderzoeken. Als we de eerste tranche een beetje stukje verder zijn, dan gaan we ook een evaluatie voor doen voordat we voor een tweede of een derde tranche nog weer bij uw Staten terugkomen. Want het gaat natuurlijk ook niet om wisselgeld, zal maar zeggen, gaat om grote investeringen die we moeten doen. Dus dat doen we natuurlijk ook alleen maar als het effectief is. Dan vroeg ook in de uitbreiding gaat juist, fracties, ik geloof dat het Volt was, van hoe gaat het nou met die ... Is er wel logistiek en past dat nou wel? We hebben eigenlijk een afslag voor gedaan, maar ook in de verordening zorgen we natuurlijk voor dat daar beperkingen op liggen, door de het formaat van een locatie te beperken tot vijf hectare, door ook kwalitatieve eisen uiteindelijk te gaan stellen voor de inpassing en dus ook gewoon door fysiek echt minder ruimte daarvoor te bieden dan eigenlijk de vraag zou zijn, willen we de verdozing daarvan waar we over gesproken is, ook proberen te voorkomen. En we merken ook dat dat bij gemeentes ook de behoefte is die ook echt niet zitten te wachten op hele grote logistieke dozen. Blijft natuurlijk wel zo dat Utrecht, als de heer Travaille was dat ook al zei, door zijn ligging natuurlijk wel heel erg aantrekkelijk is ook, voor logistieke bedrijven. Daarom hebben we gezegd, we proberen die logistieke functie heel erg te beperken tot die bedrijven die ook een lokale functie hebben voor de onderliggende bedrijvigheid bijvoorbeeld of onze eigen boodschappen. Er waren ook een paar fracties die hadden de vraag van, waarom gaan die grote regionale bedrijventerreinen nu in het programma mee en waarom gaan we daar niet apart over beslissen, zoals dat de vorige keer het geval was? Dat hebben we inderdaad vorige keer zo gedaan, maar nu hebben we het juist in het kader opgenomen om het ook goed en adaptief snel met de regio's te kunnen doen. We zijn nu ook bezig met een onderzoek naar welke wijk zouden dan in potentie die regionale bedrijventerreinen kunnen komen, de grotere terreinen van misschien wel 25 of 30 hectare. Het is daarmee niet onze bedoeling om dat stiekem op een dinsdagochtend even zonder dat u doorheeft een paar enorme bedrijventerreinen te gaan uitrollen. Dus wat ik in elk geval wil toezeggen is dat wij, ook als het conceptprogramma komt, ook even apart nog aandacht geven aan het moment waarop we zo'n regionaal bedrijventerrein gaan programmeren, u ook in de gelegenheid te geven daar dan wat van te vinden, zodat we daar een gesprek over kunnen voeren. Maar u geeft nu wel de ruimte voor ons om te gaan zoeken naar die locaties samen met de regio's, zodat we ook het uiteindelijk in GS kunnen vaststellen. Maar geenszins de bedoeling om dat stiekem zonder uw inbreng ook te gaan doen. Dan hebben ook een aantal fracties gevraagd naar kantoren. Die zitten nu niet als uitbreiding in het programma, ook omdat we daar nu de behoefte nog niet toe zien, maar we zijn wel bezig met een evaluatie. Dat is een typisch zo'n voorbeeld waarvan het zou maar zou kunnen zijn dat we dan op een gegeven moment als we die evaluatie hebben gedaan en met de gemeentes in gesprek zijn geweest, nog een keer bij u terugkomen voor een kleine aanpassing aan het programma als we denken dat het wel nodig is om daar extra ruimte voor te gaan bieden. Dus dat is ook de adaptiviteit die we zoeken door te zeggen van, u stelt een kader vast voor de drie programmeringsronde, als wij merken dat er tussentijds toch signalen zijn dat iets extra's nodig is, dan kunnen we dat met een voorstel ook aan u voorleggen om daar extra kaderstelling op te doen. Daar hebben meerdere fracties om gevraagd. Waar ik het zojuist over had, D66 vroeg ook naar van, kunnen we nou vinger aan de pols halen, ook bij de uitbreiding van bedrijventerreinen. Dat is natuurlijk ook precies de reden dat we een stukje reservering hebben ingebouwd voor een toekomstige periode en nog niet alles willen vol programmeren de komende drie rondes, strategische reserves hebben achtergehouden, zodat daar ook in de volgende bestuurstermijn nog ruimte is om uitbreidingen te doen of dat misschien ook juist niet te doen op dat moment blijkt dat het niet nodig is. Dus dat is de reden waarom we daar natuurlijk ook een afslag voor hebben gedaan.

De voorzitter: Interruptie van mevrouw De Widt.

Mevrouw De Widt: Dank u wel, voorzitter. Mijn vraag aan de gedeputeerde was niet zozeer die reservering voor bedrijfsterreinen, want die snap ik heel goed, maar waarom we nu al zouden moeten instemmen met die locaties voor die regionale bedrijventerrein.

De voorzitter: Mijnheer Van Schie.

De heer Van Schie: We hebben natuurlijk in de Omgevingsvisie ook aangegeven dat de ruimte moet zijn voor regionale bedrijventerreinen, dus dat is weer ons uitgangspunt en in de gesprekken met de regio's hebben we natuurlijk ook die behoefte gevoeld. Ook natuurlijk omdat we zien dat de ruimte voor bedrijventerreinen best ingewikkeld is om goede plekken te vinden en als je dan één plek kan vinden waar je heel veel bedrijvigheid kan concentreren, bijvoorbeeld omdat het logistiek heel handig is, bereikbaar over de weg, het water of het spoor. Totdat ook in het voordeel van gemeentes is die zelf heel weinig ruimte kunnen vinden in hun directe omgeving, bijvoorbeeld omdat ze ingesloten te zijn door NNN of andere beperkingen hebben om dan toch ruimte te bieden aan bedrijvigheid uit hun eigen kernen bijvoorbeeld om toch een plek te vinden in de regio, omdat heel veel mensen ook in de buurt willen werken, waar ze ook wonen. Dus die behoefte, die is gesignaleerd, die erkennen we ook. We onderzoeken nu met de regio samen waar die bedrijventerreinen zouden kunnen komen, maar we weten al dat die behoefte er is. Dat geeft het STEK rapport ook aan. Dan vraagt de ChristenUnie, voorzitter, nog aandacht voor revitaliseren voor duurzame en vergroenen. Daar zijn we natuurlijk heel erg voor en hebben ook aparte programma's voor lopen. De intentie is dan altijd wel om meerdere doelen tegelijk te dienen. Dus waar ik het zojuist over had met de heer Janssen voor de OMU, betekent natuurlijk ook dat moment dat we gaan intensiveren, we ook kunnen kijken of we daar kunnen vergroenen en verduurzamen. En daar hebben we ook een apart programma voor met werklandschappen voor de toekomst. Een aantal pilots gaan doen om te kijken hoe we die duurzaamheid ook in bedrijventerreinen kunnen brengen en zo meerdere opgaven tegelijk kunnen doen op die bedrijventerreinen. Voorzitter, de heer Janssen vroeg ook nog van, wat kunnen jullie nou doen om dat programma te versnellen? Want hij ziet met ons denk ik wel het risico, ook dat we nu wel programmeringsruimte bieden, maar dat het niet heel makkelijk kan worden ingevuld door gemeenten, omdat men eenmaal bijvoorbeeld te maken hebben met netcongestie. En dat is wel typisch een voorbeeld waarvan wij zeggen dat dat het grootste beperking is straks voor uitrol van bedrijventerreinen ook die al geprogrammeerd zijn, maar ook die nog geprogrammeerd kunnen worden nu met het kader dat we nu neerleggen. Daar willen we bedrijven, gemeentes en regio's ook wel echt actief mee helpen. Collega Van Essen is heel druk bezig met de energyboard om te kijken hoe we het bestaande netwerk zo effectief mogelijk kunnen benutten. En als wij kunnen helpen door bepaalde bedrijventerreinen daarvoor te trekken die misschien al na 2030 geprogrammeerd maar nu wel een aansluiting kunnen krijgen en andere bedrijven misschien wat naar achteren kunnen schuiven, doen we dat ook. Maar we kijken ook actief met gemeentes hoe we ze kunnen helpen om bijvoorbeeld energie en net-neutrale bedrijventerreinen te organiseren of te balanceren, dat bedrijven die energie opwekken naast bedrijven zitten die het kunnen gebruiken, om zo optimaal mogelijk gebruik te maken van de ruimte van het netwerk en de ruimte die we fysiek bieden. Dus in die zin is dat onderdeel van de mogelijke vertraging, werken we actief aan om dat onderdeel ook te versnellen. Ik hoop dat dat de heer Janssen enigszins geruststelt. Maar het blijft een lastig vraagstuk. Voorzitter, dan hoop ik in vogelvlucht de meeste vragen beantwoord te hebben.

De heer Janssen: Voorzitter?

De voorzitter: Ja, mijnheer Janssen.

De heer Janssen: Eén vraag is volgens mij nog niet beantwoord, is de vraag hoe stuur je nu op gemeente die binnenstedelijk de bedrijventerreinen gaan uitplaatsen, maar nog niet extern de ruimte hebben om ze weer te herplaatsen?

De voorzitter: Mijnheer Van Schie.

De heer Van Schie: Dat hangt dus ook wel samen met die netcongestie zoals ik die zojuist aangaf want de programmeringsruimte die zouden dan moeten zijn ook met dit kader en als het dan in het programma wordt ingebracht dan is die ruimte daar ook om uit te plaatsen. Dus daar werken we actief aan. En we zorgen natuurlijk ook voor dat we in de uitbreidingsvraag ook een deel van de vrijgekomen ruimte daar ook weer kunnen herbenutten voor bedrijven natuurlijk, door daar opslag voor te hebben in de tabel. Ik denk dat we daar vooral een rol kunnen spelen om daar, als de regio's zelf niet uit kunnen misschien bovenregionaal nog mee te helpen. Maar uiteindelijk proberen de gemeenten toch ook juist vaak in de buurt zoals ik net ook al zei, die ruimte te vinden en het liefst in eigen gemeente, anders aanpalende gemeentes en niet vanuit Leusden dan in Ronde Venen nog een plekje zien te vinden om een bedrijf uit te plaatsen. Dat gaat niet helpen voor de lokale werkgelegenheid.

De voorzitter: Mijnheer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, dank. Ik werd net even getriggerd door de vraag van D66 van, waarom nu? Het antwoord was niet helemaal waarom nu, dus ik vraag het nog een keer, wat houdt nou precies beslist punt 7 in, als we dat nu beslissen, betekent dat dan dat we gewoon de ontwikkeling van één of twee nieuwe regionale bedrijfsterrinen zien gaan plaatsvinden zonder dat we nog in the picture zijn als Staten of betekent dat programma ruimte die gebruikt wordt en gaan we nog locatiekeuze zelf maken? En waarom moeten we dat dan nu besluiten? Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Van Schie.

De heer Van Schie: Voorzitter, in het kader, nu besluiten dat we ruimte geven voor die regionale bedrijventerreinen. We hebben nog geen locaties voor ogen. We weten dat de regio U10 heel graag een regionale bedrijventerrein wil en daar ook al een locatie voor in gedachten heeft. Maar wij doen dus nu zelf een onderzoek om te kijken of dat wel aan alle randvoorwaarden voldoet die wij vanuit provinciale doelen zouden willen stellen aan een regionaal bedrijventerrein. En datzelfde doen we voor de eerlijkheid ook voor de regio Amersfoort omdat we niet een first come first serve reactie willen op regionaal bedrijventerrein. En zoals ik het zojuist al zei, zeg ik u toe dat we voordat we uiteindelijk zeg maar tot realisatie van die bedrijventerreinen met de locaties specifiek overgaan, u zullen informeren, ook in de afweging die we dan hebben gedaan en hoe we met de regio's daar uiteindelijk het gesprek over voeren. Daar gaat u zich niet verrast door kunnen voelen op enig moment, dat gaan we u goed over informeren. Maar u zegt met het kader wel inderdaad dat we de behoefte erkennen en met de regio's op zoek gaan naar die plekken. Als u dat niet wil, dan moet u het amenderen. Maar dan heeft u wel een heleboel hele boze gemeente aan u aan uw broek hangen.

De voorzitter: Geen interrupties meer, zie ik. Nee, dank u wel. U gaat over uw eigen agenda. Maar als voorzitter doe ik toch even een dwingende oproep. We hebben nog een tweede termijn over dit onderwerp en daarna hebben we nog een delegatiebesluit, ook met twee termijnen. En we hebben nog een half uur en zelfs minder dan een half uur. Ik wil echt wel de vergadering om half elf stoppen, gezien de lange vergadertijd vandaag en iedereen heeft een hele lange dag gehad en morgen moeten sommigen weer aan het werk. Ik doe een voorstel, daar kunt u op reageren en het voorstel is, ik heb een aantal partijen gehoord, die hebben een voorstel voor een amendement of motie, bijvoorbeeld BBB, VVD, D66, SGP, die kunt u nog een keer herhalen, de andere partijen kunnen daar kort op reageren. Dan geef ik niet meer de gedeputeerden het woord en dan

gaan we het delegatiebesluit, geven we onze aandachtspunten mee en daar reageert de gedeputeerde dan nog een keer op. Dan maken we die wat korter, dan halen we daar één termijn af. We kunnen ook gewoon door met dit agendapunt maar dan schuiven agendapunt 11, 12 en 13 door naar de volgende vergadering. De gedeputeerde maakt bewegingen dat hij waarschijnlijk bedoelt dat het delegatiebesluit toch echt wel door moet. Kunt u zich vinden in mijn voorstel? En wijzigingen zijn wel geaccepteerd over andere voorstellen. Maar we moeten niet te hectisch maken. Zal ik handen zien? En ja, een reactie natuurlijk. Mijnheer Peer?

De heer Peer: Ik had gedacht in tweede termijn mijn antwoord in de eerste termijn te kunnen herhalen, namelijk de relatie met de spreidingswet en consequenties. Als ik geen tweede termijn heb dan moet ik het nu dus maar even bij de punt van orde doen.

De voorzitter: Nee, nee nee, nee. Dan heeft u mij verkeerd begrepen en dit is een mooie interruptie. Nee, u krijgt een tweede termijn. Ja, ja, ja. Over dit onderwerp, alleen daarna geen reactie meer van GS. Kunt u zich erin vinden of niet? Ja, ja, ja. Geen grote bezwaren. Mijnheer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Ik vind wel als vragen onbeantwoord zijn die ook al gesteld zijn, dan moeten we eigenlijk wel proberen er ook een antwoord op te krijgen van GS en dat niet schriftelijk of wat dan ook, dus dan heb ik liever dat er in de tweede termijn nog even een kort antwoord rondje naar GS is.

De voorzitter: Kunnen andere partijen zich daarmee welbevinden, met het risico dat of de vergadering uitloopt of we niet aan dat delegatiebesluit toekomen? Mijnheer Janssen.

De heer Janssen: We hebben nog even in de fractie overlegd en we zouden nog een alternatief voorstel willen doen. We zouden ook dit agendapunt nu kunnen afsluiten en of zeggen te schorsen en doorschuiven naar een volgende vergadering. En dan nu wel dat delegatiebesluit want daar zit echt wel spoedbloed op.

De voorzitter: Dit is aan u. Dat geeft wat meer ruimte om de volgende keer dit onderwerp netjes af te ronden. Dat geef ik toe. Het is wel een lastige. Kunnen anderen daar even kort hand omhoog of dit voorstel van de VVD wordt gedragen? Ja of nee? Dat heeft geen groot draagvlak, mijnheer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Dan is het kiezen tussen de één of de ander. Dan hoor ik liever van het college als we moeten kiezen, welke dat we dan afmaken in de behandeling of dat we dan delegatiebesluiten of dit programma.

De voorzitter: Helemaal goed. Ik hoor uit betrouwbare bron dat we gewoon netjes even dit kader afmaken en de delegatiebesluit wordt doorgeschoven. Voor de zoveelste keer, dat is, ja. Excuses voor de mensen die zoveel aandacht hebben gehad om hier zo lang in deze zaal te zitten voor dit onderwerp. Dan maken we het af volgens de gebruikelijke weg. U krijgt allemaal nog het woord. Ik hoor graag in deze tweede termijn of u moties, amendementen heeft. Reageert dan ook op elkaar daarop. Dat geeft gelijk een goed beeld voor de gedeputeerde hoe breed gedragen uw mening is. En dan krijgt u nog een reactie. Ik begin bij mevrouw Hoek. U heeft niet het woord. VVD, mijnheer Peer.

De heer Peer: Graag dus nog even antwoord op de relatie met en de consequenties van de spreidingswet op het vaststellen van dit kader. Als tweede kort kan ik dan nog melden, we hebben een leuke discussie gehad in de koffiepauze over het is eigenlijk wel heel erg vraag gestuurd en wij zouden het ook wel prettig vinden de discussie in wat voor in Utrecht wil je leven en daar dus de consequenties aan trekken. Dat hebben we natuurlijk bij de Omgevingsvisie weliswaar al gedaan, maar misschien kunt u zich herinneren in de vorige commissievergadering dat we ook hebben gezegd de scenario's van het PPL, wat voor een soort Utrecht wil je? Ik geloof dat er wel behoefte is aan een keer wat dieper de relatie met beelden van bijvoorbeeld scenario's PBL en de Omgevingsvisie nog een keer terughalen, voordat de volgende kader vastgesteld wordt.

De voorzitter: Dank u wel. ChristenUnie, mevrouw Kennedy.

Mevrouw Kennedy-Doornbos: We willen alleen zeggen dat we geïnteresseerd zijn in partijen die amendementen zouden willen indienen als het bijvoorbeeld gaat om jongerenhuisvesting of seniorenwoningen. Maar bij ons gaat het nu ook vooral even over het meer realiseren van jongerenhuisvesting, maar ik weet niet of daar nog iets voor wordt ingediend omdat wij toch denken dat er heel weinig aanbod is voor jongeren tot 23 jaar die maximale huur kunnen betalen voor de zelfstandige woonruimte voor 454 euro. Wordt bijna niet gerealiseerd, maar goed, dat is een detail. En een ander amendement waar wij nog wel ons fractiestandpunt ook moeten bepalen, ook gezien de reactie van het college, gaat over de werkingsduur, het uitbreiden daarvan, ja of nee. Verder hebben wij niets voor de tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Fijn om te horen dat u zo duidelijk ingaat op de amendementen en de moties. Mevrouw Blekxtoon.

Mevrouw Blekxtoon: Dank voorzitter. Wij hebben wel interesse in zo'n amendement voor de doelgroep jongeren, dus we zijn nieuwsgierig en verder geen bijdrage van onze kant.

De voorzitter: Mevrouw De Widt, D66.

Mevrouw De Widt: Dank u wel. Eigenlijk heb ik weinig argumenten gehoord die mij echt overtuigen, die mij op andere gedachten hebben gebracht, dus ik blijf op de lijn zitten dat ik die twee punten via een amendement zou willen wijzigen in dit statenvoorstel. Maar daar ga ik met mijn fractie en met een aantal andere fracties samen nog eens heel erg goed over nadenken. Dank u wel.

De voorzitter: GroenLinks, mevrouw De Jong.

Mevrouw De Jong: Ik zal zeker mijn fractie inbrengen om iets te ondernemen of te steunen op dat ontwerp van dat kader en of we dat nu voor de volle periode moeten vaststellen, maar ik denk dat het daarbij blijft.

De voorzitter: Mevrouw Ghijsels.

Mevrouw Ghijsels: Ik heb volgens mij problemen met mijn apparaat, dus ik laat het even aan Kees over, excuses.

De voorzitter: Maar wij horen u prima, mevrouw Ghijsels. Wij horen u prima, u kunt gewoon praten. Wij zien u ook.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Heel kort voor wat betreft het kader. Dat dat moeten wij ook ruggenspraak op halen die kader. Maar wij blijven eigenlijk, veronderstel ik van mening, dat we dat wat we eerder aangaven, niet zouden willen uitbreiden om moverende redenen. Verder doelgroepen, wij zijn daar vanzelfsprekend bezorgd et cetera over. Alleen om daar amendement op in te dienen, maakt het misschien voor hen niet makkelijker en zien wij veel meer toevoegingen in, toch het soepeler maken in de omgevingsverordening voor wat betreft bepaalde regelgeving. Verkorten van Raad van State proces zal inderdaad heel welkom zijn. Financieel daar kijken wat er meer mogelijk is dan wat er tot nog toe binnen de provincie aan ruimte gemaakt is, zeker ook met alles wat er nog aankomt ten aanzien van de spreidingswet en andere groepen die gehuisvest moeten worden. Tot slot, ik vind het heel charmant, wat de heer Peer ook zegt, moeten we niet eens kijken wat voor soort Utrecht zouden we willen? Dat sluit ook aan op Partij van de Dieren. Ik denk dat iedereen daar wel een bepaald beeld voor krijgt waar ruimte is voor onder andere natuur. Alleen we hebben tegelijkertijd te maken met een enorme toename van demografische ontwikkelingen en steeds kleiner

wordende gezinnen. Dus ik vrees dat je daar toch op zal moeten gaan anticiperen. Hoe graag wij het misschien ook anders zouden zien.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Dekker, PvdA.

De heer Dekker: Dank voorzitter. Voor de tweede termijn alleen korte reacties op wat ik verwacht dat onze vaste woordvoerder vast ook zou doen. En ik denk dat hij zelf wel welwillend tegenover de twee amendementen vanuit D66 zou staan, rondom de termijn en ook het aanwijzen van de regionale industrie, of nee, bedrijfsterrinen. En als ik het zo hoor zijn er meerdere partijen ook wel welwillend met iets rondom doelgroepen, maar als iedereen daar alleen welwillend over is, zal daar waarschijnlijk niks komen. Maar goed, daar verwijs ik voor door naar mijn vaste woordvoerder. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Dekker. Mijnheer Schipper.

De heer Schipper: Bedankt, voorzitter. Bedankt ook Van Muilekom voor zijn antwoorden. Over dat wijksgebeuren hoop ik dat die op een gegeven moment daarop bij ons terugkomt. Ga ik vanuit eigenlijk. Ik zit verder nog even te broeden op de rest van zijn antwoorden. Ging bij ons ook om, hoe pak je de regierol nou op? Dat neem ik terug naar mijn fractie en ik sluit niet uit dat we daar nog met de motie over komen.

De voorzitter: Mijnheer Van den Dikkenberg.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Draisma.

De heer Draisma: Ieder geval dank voor de toezegging voor het multifunctioneel ruimtegebruik. Dat college daarmee aan de slag gaat verder en dat wat dat ook met de gemeente goed oppakken. De flexwoningen heb ik, ik snap wel een beetje de voorbehouden van, want er zijn natuurlijk ook slechte vakantieparken van wil je mensen in permanent in die woningen laten wonen. Maar ik voel toch wel een beetje de drang om toch iets, misschien met een motie, toch kracht bij te zetten, dat het makkelijker wordt om ook daar zeg maar tijdelijk voor een periode van 10 jaar in te kunnen wonen. Het meest lastige vind ik de doelgroepenbenadering hoor ik, daar komt ook een volkshuisvestingsvisie. Dat zou dan ook weer aanleiding moeten zijn om wie het kader van dat regionaal programmeren aan te passen. Ik hoor ook spreidingswet, maar ik hoor ook weer college van GS zeggen van, steeds als een kader moeten aanpassen, dan moeten we de hele trits met de gemeente doorlopen. Het is of het één of het ander of je bent heel flexibel en we passen die kaders snel aan al naar gelang dat nodig is. Of we doen netjes de trajecten met de gemeente, maar dan voel ik ook wel voor kortere periode. Ga ik wel met De Widt en Dekker mee, dus dat is even onze bijdrage.

De voorzitter: Mijnheer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, dank u wel. Ik blijf toch een beetje een pijnpunt houden bij de programmering en dan met name de aantallen programmering, want als je terugdoet in de programmering terwijl ook de realisatie terugloopt en het planrisico's toenemen, dat is een hele spannende afslag midden in een woningcrisis. Dus als alle seinen op oranje gaan, gaan we ook terug in aantallen die we programmeren, dat vind ik heel spannend. De vraag over of eigenlijk een stelling over het makkelijker meenemen van Groen Groeit Mee binnen bebouwde kom, binnen de wijken die ontwikkeld worden, die is niet echt beantwoord. Die zou ik ook binnenstedelijk een betere plek willen geven, zodat die ook makkelijker meegenomen kan worden met alle andere ambities die we in willen passen in ontwikkelingen, zodat dat gebruiksgroen ook een plek krijgt. Over toekomstbestendigheid zullen we met een amendement komen. Wij hebben destijds tegen de motie gestemd. Besluit vonden we toen niet heel gelukkig. En ik heb ook aangetoond dat op meerdere fronten, als je in gesprek gaat om naar zilver te gaan, je niet een verduurzaming bereikt, ook niet ten opzichte van bouwbesluiten, beter is om het in te bedden in een procesgang waar hij daadwerkelijk verschil gaat

maken op het gebied van duurzaamheid. Dus die zullen we voorleggen aan de Staten en het amendement van D66, kijk ik graag in mee en ik heb al mijn argumenten gehoord. Twee in plaats van drie programma's. Maar dat zal geen 20.000 woningen schelen denk ik. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Dank u. Op mijn vraag over exclusiviteit van 30 procent overprogrammering voor woningbouw gaf de gedeputeerde Van Essen aan dat dat ook geldt voor de zoekgebieden voor wind. Dat is creatief, maar dat is natuurlijk geen programma, dat is gewoon een rekenexercitie. Er is bij onze fractie ook geen overprogrammering bekend voor de NNN gebieden. Overprogrammering lijkt een soort geaccepteerd historisch verschijnsel bij woningbouw, ik denk dat ik het misschien ga voorstellen bij waterberging, natuurgebieden, recreatiegebieden of mobiliteit. Maar dat gaan we nog zien, dat komt nog. Ik wil even terugkomen op de interrupties van mevrouw De Widt, de heer Van den Dikkenberg en de minder subtiele interruptie van de heer Peer met de prettige reactie van dezelfde heer Peer in de tweede termijn, zij vroegen hoe de Partij voor de Dieren wil sturen op het niet volledig faciliteren voor woningbouw? Overigens zien we in de praktijk dat dat nu ook al van relevant is. De gedeputeerde Van Muilekom gaf al aan dat het nauwelijks lukt om de bouw van 7.000 woningen per jaar echt op te hogen. Dus de noodzaak om te kiezen, die is nu ook al en de heer Van Schie gaf al aan zo'n soort keuze, zo'n soort kader, logistieke bedrijven die krijgen alleen een plaats als ze meerwaarde hebben voor regionale functies. Dat zijn kaders waar je wat mee kan voor wonen en werken. Partij voor de Dieren wil niet alle woningbouw faciliteren, maar wil uitgaan van de draagkracht van onze provincie en het realiseren van andere ambities, zoals natuur die al jaren nauwelijks vooruitkomt. Maar als u mij vraagt wat dat nou precies betekent voor hoeveel huizen, voor wie en waar moeten die dan komen? Dan is het eerlijke antwoord op dit moment dat ik dat ook niet weet. Maar in plaats van het programma wat er nu ligt dat vooral uitgaat van, u vraagt wij draaien, is dit wel precies wat GS en PS zouden moeten bepalen? Ondanks alle ambities op het gebied van dubbel ruimtegebruik, moeten wij die moeilijke keuzes maken tussen de ruimtelijke appels en peren. De woningbouw, natuur, luchtkwaliteit, recreatie, bereikbaarheid, landbouw, extensivering, waterberging, energievoorziening, woningbouw is hartstikke belangrijk, maar niet alles kan wijken voor de woningbouw. En het sluit eigenlijk heel goed aan bij wat de heer Van Muilekom schetste in zijn antwoord over de wet Versterking volkshuisvesting. Volkshuisvestingsprogramma's maken, waarin de provincie Utrecht keuzes maakt. Aangegeven is dat dat dan binnen twee jaar moet. Hij gaf al aan als voorbeeld dat het gaat om bijvoorbeeld 12 doelgroepen, maar we moeten dat niet over twee jaar doen, we moeten dat nu doen en daarmee kunnen we de echte kaders creëren voor wonen en werken en de echte keuzes die wij moeten maken in de schaarste, in de vergelijking tussen de ruimtelijke appels en peren. Wij sluiten ons waarschijnlijk graag aan bij de voorstellen die D66 gaat doen voor looptijd en bedrijventerreinen en wij overwegen een motie of een amendement, dat gaat juist over het prioriteren en het benaderen van doelgroepen, zoals door een aantal fracties inmiddels hier ook is gedeeld. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Berlijn. Mijnheer Berlijn heeft andere plannen vanavond. Mijnheer Van Essen, voor een reactie.

De heer Van Essen: Drie vragen. De heer Peer van de VVD, die zegt in wat voor provincie willen we leven, kunnen we daar niet een keer gesprek over voeren, lijkt me een uitstekende vraag in aanloop naar actualisatie Omgevingsvisie dus laten we die in dat verband ergens een plek geven, want eigenlijk gaat die actualisatie precies over die vraag onder andere. De SGP, die geeft nog even reflectie op de aantallen. Zonder dat debat over te willen doen, dat hebben volgens mij de eerste termijn gedaan, is wel één aandachtspunten wat we mee willen geven, de periode is natuurlijk ook gewoon korter waar we het nu over hebben. Het zijn gewoon minder jaren tot en met 2040, zeker ook tot en met 2030. Dus dat heeft ook invloed op de aantallen. Dat misschien nog als reflectie. En tot slot, dat was dacht ik ook van de, ik weet even, een fractie Groen Groeit Mee binnenstedelijk ook van de SGP. Twee dingen. In onze verordening staat natuurlijk dat groen evenwichtig

mee moet groeien bij uitleg dus dat is ook waarom daar extra aandacht voor is. En groen binnenstedelijk zit wel ook in het convenant duurzame woningbouw, dus heeft vanuit die hoek ook wel aandacht.

De heer Van Muilekom: Ik heb één vraag gehoord van de heer Peer over de spreidingswet en de consequenties daarvan. Er ligt een indicatief opgave bij elke gemeente en een spreidingswet zal betekenen dat er plekken moeten komen voor asielopvang. Dat wil gewoon zeggen dat er gebouwen, scholen, jaarbeurzen en soms ook plekken in onze provincie binnenstedelijk soms ook aan de randen zijn, waar asielopvang plaats zal gaan vinden. En wat wij in ons bestuursarrangement altijd hebben gezegd, we kiezen altijd voor de Utrechtse aanpak, dus wij willen eigenlijk best wel graag dat er asielopvang is. Maar wat ons betreft kan het ook goed in combinatie met huisvestingopvang van andere doelgroepen. Maar het is ook een ruimtelijk vraagstuk en het zal ook ruimte vragen. Dat is gewoon de realiteit in onze provincie.

De heer Peer: Voorzitter, mag ik daar nog, want ...

De voorzitter: U heeft geen spreektijd meer, maar heel korte vraag.

De heer Peer: De heer Van Muilekom zegt niet iets wat ik niet weet. Alleen de consequentie op dit kader heeft hij niet aangegeven. We stellen dit kader vast, dat is al ingediend voordat de spreidingswet van kracht werd, moet er niet nu meteen al iets in komen te staan aan effecten voor de woningmarkt bij ons.

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom.

De heer Van Muilekom: Op dit moment is het zo dat de plekken voor asielopvang, we eigenlijk best willen streven om dat langdurig te laten zijn en niet iedere keer drie maanden. Maar het zijn vaak altijd tijdelijke plekken. Dat zie je overal en het is bewust, ook zoals de flexwoningen, hebben we ook niet opgenomen nu in het in het programma. Terwijl we wel inzichtelijk willen hebben wat de ruimtelijke impact daar van is, maar we hebben ook de locaties voor flexwoningen bijvoorbeeld ook niet opgenomen in het regionaal programmeren, hebben ook een apart traject voor. Maar het kost gewoon ruimte, zo simpel is het gewoon. Het geldt voor flexwoningen, het geldt voor asielopvangplekken, maar we hebben die locaties niet meegenomen.

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom. Heeft u verder nog ... Dat was het. Geen reactie, mijnheer Van Schie?

De heer Van Schie: Volgens mij heb ik geen vragen meer gehoord in de tweede termijn, voorzitter. De aankondiging van amendement, maar hopelijk gaan we daar nog over in gesprek over de precieze vorm. Dus ik zou wel willen aanbevelen om die ook even ambtelijk te laten toetsen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik heb 9 á 10 moties en amendementen gehoord. Ik wil ook echt aanmoedigen om conceptteksten met elkaar te delen en daar een mooi geheel van te maken.

Sluiting

14. Sluiting

De voorzitter: Bedankt voor uw flexibiliteit in de bespreking van de agenda. Dat ging eigenlijk best goed en ook vrij snel, dus bedankt daarvoor. En tot slot moeten we met elkaar bepalen wat voor soort debat dit willen gaan doen. Ik stel voor, gezien hoeveelheid amendementen, een groot debat. Kunt u zich daarin vinden? Ja? Dan gaat het door als groot debat. De agendapunten 11, 12 en 13, die schuiven we door naar de vergadering van 29 mei. Allemaal hartelijk bedankt voor deze vergadering en uw flexibiliteit.